

**МІСЬКА ЦІЛЬОВА ПРОГРАМА «ОХОРОНА ТА
ЗБЕРЕЖЕННЯ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ
М. КИЄВА НА 2022–2024 РОКИ»**

**ЗВІТ
ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ**

Київ, 2021

ЗМІСТ

1	Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування.....	5
2	Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогностні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено	7
2.1	Кліматична характеристика	7
2.2	Стан атмосферного повітря	8
2.3	Характеристика стану водних ресурсів	13
2.4	Стан геологічного середовища, земельних ресурсів	16
2.5	Стан рослинного світу	17
2.6	Стан тваринного світу	18
2.7	Території та об'єкти природно-заповідного фонду	21
2.8	Характеристика стану здоров'я населення	32
2.9	Прогностні зміни стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, якщо документ державного планування не буде затверджено	33
3	Характеристику стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу	34
4	Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом	37
5	Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування	40
6	Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності - 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків	41
7	Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування	42
8	Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення	43
9	Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення	47

10	Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення	48
11	Резюме нетехнічного характеру інформації, розраховане на широку аудиторію	45
12	Використана література	50

Умовні скорочення

ДДП – документ державного планування

ГДК – гранично допустима концентрація

ГДКм.р. – гранично допустима концентрація максимальна разова

ГДКс.д. – гранично допустима концентрація середньодобова

ІЗА – індекс забруднення атмосфери

КМДА – Київська міська державна адміністрація

ОВД – оцінка впливу на довкілля

ПСЗ – стаціонарних пост замірів ЦГО

ПЗС – прибережна захисна смуга навколо (вздовж) водного об'єкту

ТПВ – тверді побутові відходи

ЦГО – Центральна геофізична обсерваторія імені Бориса Срезневського

1. Зміст та основні цілі ДДП, його зв'язок з іншими ДДП

Відповідно до пункту 3 частини першої статті 1 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» документи державного планування – стратегії, плани, схеми, містобудівна документація, загальнодержавні програми, державні цільові програми та інші програми і програмні документи, включаючи зміни до них, які розробляються та/або підлягають затвердженню органом державної влади, органом місцевого самоврядування.

Метою Міської цільової програми є створення умов для збереження історичної самобутності Києва, формування принципів та механізмів столичної пам'яткоохоронної діяльності, охорона та збереження об'єктів культурної спадщини міста, їх популяризація.

Проект Міської цільової програми розроблений на виконання розпорядження виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) від 27.04.2021 № 964.

Напрями, пріоритетні завдання та програмні заходи Міської цільової програми розроблені на основі статистичної інформації, результатів реалізації попередньої міської цільової програми, існуючих тенденцій і проблем у сфері охорони культурної спадщини та відповідно до програмних документів державного та загальноміського рівня, а саме:

- ратифікованих Україною Конвенції Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО); Конвенції про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини від 16.11.1972 р. (Конвенцію ратифіковано Указом Президії Верховної Ради № 6673-ХІ (6673-11) від 04.10.88), Конвенції ЮНЕСКО про охорону та заохочення розмаїття форм культурного самовираження від 20.10.2005 р. (Конвенцію ратифіковано Законом № 1811-VI (1811-17) від 20.01.2010); ратифікованих Україною Конвенції Ради Європи та міжнародні документи у сфері охорони культурної спадщини, зокрема: Конвенція про охорону архітектурної спадщини Європи від 03.10.1985 р. (Конвенцію ратифіковано Законом № 165-V (165-16) від 20.09.2006), Європейська конвенція про охорону археологічної спадщини (переглянута) від 16.01.1992 р. (Конвенцію ратифіковано Законом № 1369-IV (1369-15) від 10.12.2003), Європейська ландшафтна конвенція від 20.10.2000 р. (Конвенцію ратифіковано Законом № 2831-IV (2831-15) від 07.09.2005), Конвенція про охорону підводної культурної спадщини від 02.11.2001 р. (Конвенцію ратифіковано із заявами Законом № 164-V (164-16) від 20.09.2006), Європейська культурна конвенція від 19.12.1954 р. (Конвенцію ратифіковано Постановою Верховної Ради України № 4030-XII (4030-12) від 24.02.94), Ризька хартія про автентичність та історичну реконструкцію культурної спадщини (підписана 24.10.2000 р.)

- Конституції України (засади правового режиму спадщини відображені безпосередньо в деяких положеннях Конституції України, ст. 54 Конституції України встановлює, що культурна спадщина охороняється законом, а держава забезпечує збереження історичних

пам'яток та інших об'єктів, що становлять культурну цінність, поряд із цим ст.66 Конституції України передбачає обов'язок кожної людини та громадянина не заподіювати шкоду культурній спадщині, відшкодовувати завдані ним збитки.), базових законів України «Про культуру», «Про охорону культурної спадщини», «Про охорону археологічної спадщини»; іншим чинним законодавством України: Земельний кодекс України, Цивільний кодекс України, Закони України «Про благоустрій населених пунктів», «Про основи містобудування», «Про архітектурну діяльність», «Про регулювання містобудівної діяльності»; Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Законів України «Про місцеві державні адміністрації», «Про столицю України – місто-герой Київ».

- інших нормативно-правових актів, спрямованих на вдосконалення організаційних та матеріально-технічних засад у сфері охорони культурної спадщини, а саме: Національної доповіді «Цілі сталого розвитку: Україна», схваленої Указом Президента України від 30 вересня 2019 року №722/2019, в цілі 11 «сталий розвиток міст і громад» «завдання 11.3 «забезпечення збереження культурної і природної спадщини із залученням приватного сектору»; «Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки», затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2020 року № 695, «Стратегії розвитку міста Києва до 2025 року» затвердженою рішенням Київської міської ради від 6 липня 2017 року № 724/2886. «Програма економічного і соціального розвитку м. Києва на 2021–2023 роки» затвердженою рішенням Київської міської ради від 24 грудня 2020 року № 23/23, Прогнозу бюджету міста Києва на 2021-2023 роки, який затверджено розпорядженням Київської міської державної адміністрації від 16 листопада 2020 № 1810.

Оперативні цілі, визначені Стратегією розвитку міста Києва до 2025 року:

- збереження та розвиток об'єктів культурної спадщини м. Києва (сектор 3.1. «Історико-культурна спадщина»).

Забезпечення доступу та врахування думки громадськості та органів виконавчої влади під час розроблення проєкту Програми

В рамках проведення процедури СЕО проєкту Програми була підготовлена Заява про визначення обсягу СЕО. З метою одержання та врахування зауважень і пропозицій громадськості Заяву про визначення обсягу СЕО ДДП було опубліковано на офіційному веб-ресурсі Департаменту охорони культурної спадщини виконавчого органу Київської міської ради (КМДА) 19 серпня 2021 року та надані повідомлення в засобах масової інформації: газеті Хрещатик 20.08.2021 року № 36 та газеті Нова доба 20.08.2021 № 34(44).

Протягом встановленого періоду громадського обговорення заяви про визначення обсягу СЕО звернень, зауважень та пропозицій від

громадськості, які б стосувалися компетенції Департаменту охорони культурної спадщини Виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) протягом строку, визначеного частиною 5 статті 10 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» не надходило.

Заяву про визначення обсягу досліджень, методів екологічної оцінки, рівня деталізації інформації, що має бути включена до звіту про СЕО проєкту Програми також було направлено до Департаменту охорони здоров'я виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), в Управління природних ресурсів виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації).

Зауваження та пропозиції від Департаменту охорони здоров'я виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) враховано у даному Звіті.

2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнози зміни цього стану, якщо ДДП не буде затверджено

2.1 Кліматична характеристика

Місто Київ характеризується помірно континентальним кліматом з теплим літом і м'якою зимою, оптимальною зволоженістю. Відчутний вплив на клімат Києва річки Дніпро (Канівського водосховища). Велика рухома водна площа сприяє формуванню бризового перенесенню повітря: вдень різниця температур між водою та суходолом створює потоки свіжого вологого повітря до міста. Протягом року переважає антициклонічна діяльність, якій властива доволі стійка, малохмарна погода.

Взимку в Києві утворюється сніговий покрив, середня висота покриву в лютому 20 см, максимальна – 440 см. Рівень сумарної сонячної радіації взимку порівняно невеликий – близько 300 МДж/м², протягом весни збільшується і може сягати 1340 – 1500 МДж/м². Влітку відбувається подальше збільшення притоку тепла і в липні – серпні він становить близько 1720 МДж/м². Восени надходження сумарної радіації помітно знижується, у жовтні – листопаді її рівень в 1,5 – 2 рази менший, ніж навесні. Взимку забруднення атмосфери призводить до додаткового зменшення рівня сонячної радіації. Важливою характеристикою температурного режиму є дати останнього морозу навесні і першого морозу восени. Весняні морози припиняються в середньому у третій декаді квітня. Перші осінні морози припадають всередньому на початок жовтня. Кліматичні дані по місту Києву, за даними спостережень Центральної геофізичної обсерваторії імені Бориса Срезневського, приводяться далі у таблицях.

Київ належить до районів України із достатнім рівнем зволоження, з характерною кількістю опадів за рік 500 – 600 мм. Близько 70% усієї кількості опадів випадає в теплий період, 30% припадає на холодні місяці року. Найменша їх кількість спостерігається в період з січня по березень. З квітня кількість опадів зростає і змінюється їх характер: починають переважати короткочасні великокрапельні дощі. Слід відзначити сильні дощі, які належать до стихійних метеорологічних явищ.

Таблиця 2.1.1 – Характеристика середньої місячної температури повітря та місячної кількості опадів у 2019 році (за даними ЦГО)

Характеристика		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Рік
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Середня місячна температура повітря (°C)	норма	-5,6	-4,2	0,7	8,7	15,2	18,2	19,3	18,6	13,9	8,1	2,1	-2,3	7,7
	2019	-4,5	0,6	5,1	10,6	17,0	23,6	19,8	20,7	15,9	11,1	4,6	2,7	10,6
	відхилення	1,1	4,8	4,4	1,9	1,8	5,4	0,5	2,1	2,0	3,0	2,5	5,0	2,9
Місячна кількість опадів (мм)	норма	48	46	39	49	53	73	88	69	47	35	51	52	650
	2019	45	34	32	48	81	67	73	45	22	13	28	33	521
	відхилення	-3	-12	-7	-1	28	-6	-15	-24	-25	-22	-26	-19	-132

Таблиця 2.1.2 – Характеристика середньої місячної та річної температури повітря по місту Києву за період 1961 – 1990 р.р. (за даними ЦГО)

Характеристика	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Рік
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Середня	-5,6	-4,2	0,7	8,7	15,2	18,2	19,3	18,6	13,9	8,1	2,1	-2,3	7,7
Найбільш низька	-15	-15,9	-6,9	2	10,4	13,9	16,9	15,5	10,2	2,2	-6	-11,9	5,1
Рік	1942	1929	1942	1929	1919	1887	1935, 1979	1884, 1926	1894	1920	1993	1890	1942
Найбільш висока	2,7	3,7	6,9	12,9	19,4	22,6	25,5	24,6	18,4	12,4	8	2,8	9,9
Рік	2007	2002	1990	1950	2003	1999	1936	2010	1909	1935	2010	1960	2007

Таблиця 2.1.3 – Характеристика середньої місячної та річної швидкості вітру по місту Києву осередненої за період 1961 – 1990 р.р. (за даними ЦГО)

Характеристика	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Рік
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
(висота флюгера 10м; М-63-10м)													
Середня	2,8	2,8	2,6	2,6	2,2	2,2	2,1	2,0	2,1	2,3	2,6	2,7	2,4
Коефіцієнт варіації	0,18	0,23	0,21	0,15	0,12	0,15	0,14	0,18	0,18	0,15	0,20	0,15	0,10
Найменша	2,0	1,7	1,3	1,9	1,6	1,4	1,6	1,3	1,3	1,6	1,8	1,9	1,9
Рік	1963, 1974	1972	1978	1963	1961, 1977	1977	1963	1974	1975	1972, 1977	1975	1972	1977
Найбільша	3,9	5,0	3,9	3,4	2,6	2,7	2,8	2,8	2,9	3,0	3,6	3,4	2,9
Рік	1983	1969	1990	1981, 1987	1969, 1990	1968	1965, 1968	1966	1985	1970	1981	1988	1983
Максимальна	23а	20ф	24а	>20ф	>20ф	24а	23а	>20ф	20а	>20ф	23а	21а	24а
Рік	1986	1953, 1978	1983	1967	1966, 1970	1989	1988	1966	1964, 1982	1969, 1971	1981	1983	1983, 1989

Київ належить до районів України із достатнім рівнем зволоження, з характерною кількістю опадів за рік 500 – 600 мм. Близько 70% усієї кількості опадів випадає в теплий період, 30% припадає на холодні місяці року. Найменша їх кількість спостерігається в період з січня по березень. З квітня кількість опадів зростає і змінюється їх характер: починають переважати

короткочасні великокрапельні дощі. Слід відзначити сильні дощі, які належать до стихійних метеорологічних явищ.

За агрокліматичним районуванням територія проєктування належить до території значного теплозабезпечення та нестійкого зволоження.

Згідно з архітектурно-будівельним кліматичним районуванням території України (ДСТУ-Н Б В.1.1-27:2010 «Будівельна кліматологія») територія віднесена до I архітектурно-будівельного кліматичного району (північно-західний).

2.2 Стан атмосферного повітря

Якість атмосферного повітря міста Києва – одна з найбільш важливих складових якості довкілля та життя і здоров'я населення, стан його забруднення визначається обсягами та структурою викидів забруднюючих речовин у процесі функціонування транспортного комплексу міста, теплоенергетичних систем, промисловості, міського господарства.

Якість атмосферного повітря в місті Києві залежить від обсягів викидів забруднюючих речовин від стаціонарних і пересувних джерел забруднення.

В останні роки спостерігається загальне зменшення обсягів викидів від стаціонарних джерел і зростання обсягів викидів від пересувних джерел (рис. 1).

Рис. 1. Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря в місті Києві у 2017-2020 роках, тис. т

Основні зони забруднення повітря зосереджуються в місцях, що прилягають до автомагістралей, та в місцях концентрації промислових підприємств.

У структурі обсягів викидів забруднюючих, шкідливих для здоров'я людини речовин шороку збільшуються викиди від пересувних джерел забруднення, частка яких збільшилася у 2020 році до 89,9%. Це перш за все автотранспорт столиці і переважно власні авто.

Моніторинг забруднення атмосферного повітря проводився ЦГО на 16-ти ПСЗ, які розташовані у 8-ми районах. Для визначення забрудненості повітря у 2019 році було відібрано і проаналізовано 80053 проби. На ПСЗ № 10 та

ПСЗ № 13 протягом всього року спостереження проводились лише за оксидом вуглецю через відключення постів від електроенергії.

На всіх стаціонарних постах визначався вміст основних забруднювальних домішок – завислі речовини, діоксид сірки, оксид вуглецю і діоксид азоту, на одному посту – вміст розчинних сульфатів і оксиду азоту. За вмістом специфічних речовин – сірководень, фенол, фтористий водень, хлористий водень, аміак, формальдегід, залізо, кадмій, манган, мідь, нікель, свинець, хром, цинк спостереження проводились на окремих постах з урахуванням викидів промислових підприємств, розташованих поблизу ПСЗ, а також в районах найбільш завантажених автомагістралей міста.

Загальний рівень забруднення повітря за ІЗА у 2019 р. у Києві оцінювався як високий. Загалом по Києву перевищення ГДКс.д. спостерігалось з діоксиду азоту у 3,0 рази, формальдегіду – у 2,0, діоксиду сірки – у 1,5, фенолу – у 1,3, оксиду азоту – у 1,2 рази. Це речовини 2 і 3 класів небезпеки і ті, що протягом усього року у найбільшій мірі забруднювали повітря міста.

Середньорічні концентрації завислих речовин перевищували рівень ГДКс.д. на Бессарабській площі (ПСЗ № 7) та проспекті Перемоги (ПСЗ № 11 – район метро Святошин) – в 1,2 та 1,1 рази відповідно, на інших постах були на рівні 0,5 – 0,8 ГДКс.д. Загалом по місту середньорічна концентрація завислих речовин складала 0,7 ГДКс.д. Максимальні концентрації на постах міста були у межах 0,2 – 0,5 ГДКм.р.

Вміст діоксиду сірки перевищував рівень ГДКс.д. майже на всіх постах міста. Найбільші середньорічні концентрації діоксиду сірки на рівні 1,8 – 1,9 ГДКс.д. зафіксовані на площах Бессарабській, Деміївській (ПСЗ № 20), Перемоги (ПСЗ № 6) та вулиці Олександра Довженка (ПСЗ №2); ще на дев'яти постах середньорічні концентрації були у межах 1,2 – 1,7 ГДКс.д., на проспекті Науки (ПСЗ № 5) – 0,3 ГДКс.д. Загалом по місту середньорічна концентрація діоксиду сірки дорівнювала 1,5 ГДКс.д. Максимальні концентрації на постах міста становили 0,1 – 0,8 ГДКм.р., за винятком ПСЗ № 4 (вулиця Інженера Бородіна), де у лютому максимальна концентрація досягла 1,1 ГДКм.р.

З оксиду вуглецю найбільші середньорічні концентрації зафіксовані в районах Бессарабської та Деміївської площ – 0,7 ГДКс.д.; на інших постах середньорічні концентрації становили 0,1 – 0,6 ГДКс.д. Загалом по місту середньорічна концентрація оксиду вуглецю становила 0,3 ГДКс.д. Найбільші максимальні концентрації спостерігались: на вулиці Семена Скляренка (ПСЗ № 21) – 3,7 ГДКм.р. (зафіксована у лютому), на вулиці Каунаській (ПСЗ № 9) та проспекті Перемоги – 1,3 ГДКм.р., на площі Перемога і вулиці Інженера Бородіна – 1,1 ГДКм.р. Повторюваність випадків перевищення максимально разової ГДК від загальної кількості спостережень з оксиду вуглецю становила на вулиці Скляренка – 0,6%; по місту вона становила 0,1 % (у минулому році – 0,3%).

Вміст діоксиду азоту за середньорічними та максимальними концентраціями перевищував рівень відповідних ГДК майже на всіх постах. Найбільш високі середньорічні концентрації діоксиду азоту спостерігались на

постах, які розташовані поблизу автомагістралей з інтенсивним рухом транспорту: на проспекті Перемоги і вулиці Каунаській – 4,3 ГДКс.д., на площі Перемоги, вулицях Скляренка, Інженера Бородіна – 3,8 ГДКс.д. На інших постах середньорічні концентрації були у межах 2,8-3,5 ГДКс.д., на проспекті Науки, 37 – 0,5 ГДКс.д.

Максимальні разові концентрації діоксиду азоту відмічались: на вулицях Скляренка та Інженера Бородіна у лютому – 3,7 ГДКм.р., на площі Перемоги у квітні та вулиці Каунаській у червні – 3,5 ГДКм.р., на проспекті Перемоги у травні – 3,2 ГДКм.р. На інших постах максимальні концентрації діоксиду азоту були у межах 1,3 – 2,6 ГДКм.р.; на проспекті Науки – 0,4 ГДКм.р. Повторюваність випадків перевищення максимально разової ГДК від загальної кількості спостережень по місту становила 11,6% (в минулому році – 1,3%); найвищі значення повторюваності відмічені на ПСЗ № 9 – 31,3% та ПСЗ № 11 – 30,2 %.

Середньорічний вміст оксиду азоту (визначався лише на ПСЗ № 20) становив 1,2 ГДКс.д., максимальний – 0,8 ГДКм.р.

Вміст фенолу, що визначався на шести постах, за середньорічними концентраціями становив 1,3 ГДКс.д., за максимальними – 1,1 – 1,5 ГДКм.р. (на всіх ПСЗ максимумах зафіксовані у жовтні). Повторюваність випадків перевищення максимально разової ГДК від загальної кількості спостережень по місту становила 2,2% (в минулому році перевищень не зафіксовано); найвищі значення повторюваності відмічені на Оболонському проспекті (ПСЗ № 17) – 3,8%.

Середньорічний вміст хлористого водню на семи постах та по місту загалом становив 0,3 ГДКс.д. Максимальні концентрації перевищували рівень ГДКм.р. на вулицях Семена Скляренка (у березні) та Інженера Бородіна (у червні) – у 1,2 рази, на інших постах – були у межах 0,7 – 0,9 ГДКм.р.

Вміст формальдегіду у повітрі вимірювався на 13 постах. Середньорічні концентрації цієї домішки на усіх постах, де вона визначалась, перевищували середньодобову ГДК у 1,0 – 2,7 рази. Найбільший середньорічний вміст формальдегіду спостерігався на вулиці Семена Скляренка – 2,7 ГДКс.д., на проспекті Перемоги та Деміївській площі – 2,3 ГДКс.д.; найнижчий – на проспекті Науки, 37 – 1,0 ГДКс.д. Максимальна концентрація формальдегіду на проспекті Перемоги (у червні) становила 1,0 ГДКм.р.; на інших постах максимальні концентрації були у межах 0,2 – 0,9 ГДКм.р.

Середньорічні концентрації сірководню на трьох постах, де вимірювалась ця домішка, становили 0,002 – 0,003 мг/м³, максимальні – 0,006 – 0,007 мг/м³ (0,8 – 0,9 ГДКм.р.).

Середньорічний та максимальний вміст інших специфічних домішок не перевищував відповідні санітарно-гігієнічні нормативи і становив по фтористому водню – 0,4 – 0,6 ГДКс.д. та 0,3 ГДКм.р., по аміаку – 0,2 ГДКс.д. та 0,1 – 0,8 ГДКм.р. відповідно.

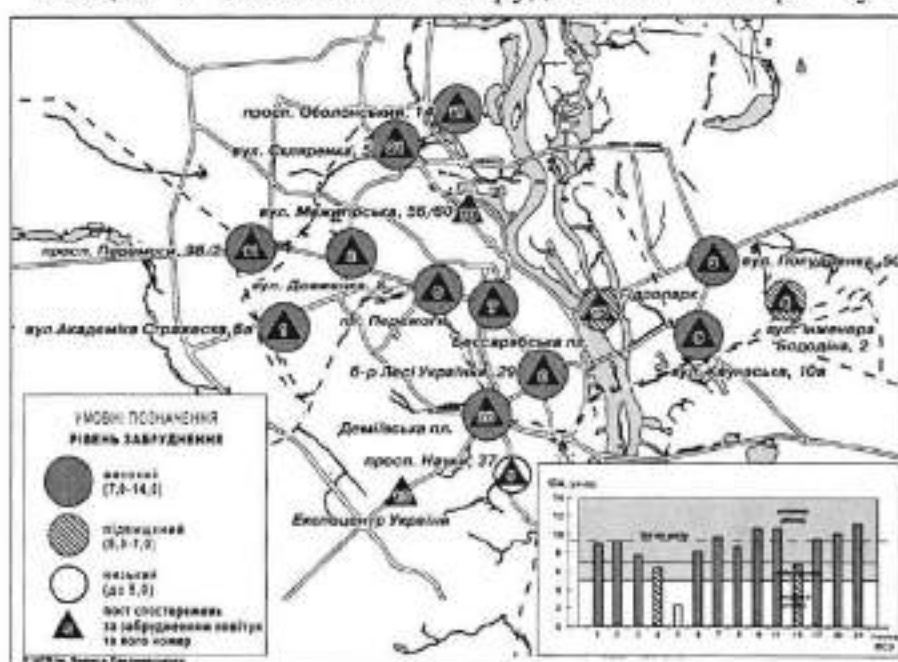
Вміст важких металів був значно нижче рівнів допустимих нормативів. Середньорічні концентрації свинцю, мангану, хрому, заліза, кадмію, міді, нікелю та цинку на всіх постах і по місту у 2019 році були на рівні 0,0 –

0,1 ГДКс.д. Максимальні з середньомісячних концентрацій становили: зі свинцю – 0,3 ГДКс.д. (зафіксована у лютому на ПСЗ № 20), з кадмію – 0,3 ГДКс.д. (у листопаді на ПСЗ № 21), з мanganу, залізу, міді та нікелю – 0,1 ГДКс.д.

У річному ході середньомісячних концентрацій забруднювальних домішок зростання вмісту діоксиду сірки відмічено у листопаді-грудні, оксиду азоту – у квітні-червні, підвищення вмісту оксиду вуглецю – у жовтні, фтористого водню – у січні, хлористого водню – у червні. Значне зростання вмісту фенолу зафіксовано з вересня по грудень, з найвищими значеннями у грудні. Середньомісячні концентрації діоксиду азоту перевищували рівень ГДКс.д. протягом усього року у 2,3 – 4,2 рази, найбільш забрудненим було повітря у травні-червні. Вміст формальдегіду також був підвищений протягом всього року, найбільш високі середньомісячні концентрації (на рівні 2,3 – 2,6 ГДКс.д.) зафіксовані у теплий період року, тобто з червня по вересень з максимумом у червні. Вміст завислих речовин, аміаку та важких металів протягом року мав незначні коливання.

За ІЗА рівень забруднення повітря у місті протягом всього року характеризувався, як високий. Найбільш забрудненим (за ІЗА – 11,9) було повітря Києва у червні 2019 р., який виявився найтеплішим з 1981 року.

У 2019 р. за середньорічними концентраціями забруднювальних домішок на 11-ти постах міста рівень забруднення оцінювався, як високий. Місцем з найбільшим забрудненням повітря був район вулиці Семена

Скляренка. Також високим рівнем забруднення характеризувались вулиці Каунаська, проспект Перемоги (район метро Святошин), Деміївська та Бессарабська площі, Оболонський проспект, вулиці Олександра Довженка (район метро Шулявка), Академіка Стражеска (перетин з бульваром Вацлава Гавела), бульвар Лесі

Українки, площа Перемоги та вулиця Попудренка (район метро Чернігівська). Підвищений рівень забруднення зафіксовано на Гідропарку (поблизу мосту метро та Броварського проспекту) та на вулиці Інженера Бородіна (район ДВРЗ). Найменш забрудненим (низький рівень) був район проспекту Науки, 37 (див. рис.).

У порівнянні з попереднім роком рівень забруднення атмосферного повітря міста за ІЗА дещо знизився: до 9,6 проти 10,6 у 2018 р., але залишився на рівні високого. Високий рівень забруднення обумовлено середньорічними концентраціями таких пріоритетних домішок, як діоксид азоту, формальдегід, діоксид сірки, фенол і оксид азоту.

Порівняно з 2018 р. знизився вміст майже всіх забруднювальних домішок, більш помітно – формальдегіду; поряд з цим значно підвищились середньорічні концентрації діоксиду сірки, дещо – фенолу.

Таблиця 2.2.1 – Вміст забруднюючих речовин в атмосферному повітрі міста

Назва забруднюючої речовини	Середньорічний вміст, мг/м ³	Максимальна з разових концентрацій, мг/м ³
Завислі речовини	0,8	0,5
Діоксид сірки	1,5	1,1
Розчинні сульфати	-	-
Оксид вуглецю	0,3	3,7
Діоксид азоту	3,0	3,7
Оксид азоту	1,2	0,8
Сірководень	-	0,9
Фенол	1,3	1,5
Фтористий водень	0,4	0,3
Хлористий водень	0,3	1,2
Аміак	0,2	0,8
Формальдегід	2,0	1,0
Кадмій	0	0,3
Залізо	0	0,1
Манган	0	0,1
Мідь	0	0,1
Нікель	0	0
Свинець	0,1	0,3
Хром	0	0
Цинк	0	0

2.3 Характеристика стану водних ресурсів

Місто Київ є багатим на воду: існують значні запаси підземної води; окрім цього, великою є кількість поверхневих водних об'єктів: річок, озер, ставків. Загалом водні об'єкти на території міста займають 6,7 тис. га, або 8,0 % території.

На території міста Києва розташовано 421 водойма різного типу (інформація надана в таблиці 2.3.1), з них 44 штучних водойм. Це озера, системи ставків, малі ріки, а також р. Дніпро, яка нижче м. Києва утворює Канівське водосховище. Для кожної водойми характерні свої гідрологічні характеристики та антропогенне навантаження різного ступеня інтенсивності.

Таблиця 2.3.1 – Кількість поверхневих водних об'єктів

Озера	137
Ставки	100
Водойми	38
Затоки	27
Канали	32
Річки	10
Малі річки	7
Протоки	3
Струмки	32
Джерела	35

Протяжність річок по території міста складає 104,28 км. Найбільшими так званими малими річками Києва, що течуть на території міста та впадають у Дніпро, є Либідь, Сирець, Нивка і Віта в правобережній частині столиці, а також Дарниця – в Лівобережній.

Таблиця 2.3.1 – Основні характеристики малих річок на території Києва

Назва річки	Куди впадає	Довжина, км	Площа водозбору, км ²	Стік води, млн. м ³
Віта	Дніпро	13,9	244	18
Дарниця	Оз. Тельбін, Дніпро	21,1	133	8,5
Либідь	Дніпро	16,0	66,2	3,8
Нивка	Ірпінь	19,7	94,0	5,4
Сирець	оз. Онечень, Дніпро	12,3	24,4	1,4
Сіверка	Віта	29,2	129	9,8

В основному київські річки є водоприймачами поверхневих стоків, при цьому живлячись за їх рахунок. Окремі з них приймають також зворотні води від деяких підприємств. Ці фактори призводять до того, що більшість малих річок Києва є забрудненими. Вода малих річок міста досить забруднена нафтопродуктами, біогенними та органічними речовинами. Переважна частина річок і струмків закуто у колектори й бетонні жолоби. Певною мірою це пов'язано з поширенням у долинах малих річок, передусім у правобережній частині Києва, приватної забудови, гаражів, станцій технічного обслуговування автомобілів. Досить часто на схилах долин і берегів малих річок влаштовують смітники та звалища. У малих річках міста значно вища ніж у Дніпрі, мінералізація води, в т.ч. як наслідок використання солі для боротьби зі снігом.

Спостереження за станом забруднення р. Дніпро (Канівське водосховище) в районі м. Київ у 2019 році проводились ЦГО за гідрохімічними та гідробіологічними показниками.

Якість води р. Дніпро в районі Києва визначалась у 3-х створах (1,5 км вище міста, у межах міста та 6 км нижче міста), 9 вертикалях і 18 горизонтах по більш ніж 45 фізико-хімічних показниках. Серед них розчинений у воді кисень, основний сольовий склад – кальцій, натрій, магній, сульфати, фосфати, хлориди, гідрокарбонати, а також основні забруднювальні речовини - сполуки азоту, феноли, нафтопродукти, сполуки важких металів, хлорорганічні пестициди. Проби води на гідрохімічні показники відбирались щомісячно. Оцінка якості води проводилась до норм рибогосподарського призначення.

За даними гідрохімічних спостережень вміст розчиненого у воді кисню був достатнім і знаходився у межах 10,63 - 11,20 мгО₂/дм³.

Величина біохімічного споживання кисню по (БСК₅) знаходились на рівні 0,9 гранично допустимої концентрації (ГДК) за середніми значеннями, 1,5 – 1,7 ГДК – за максимальними величинами.

Середня мінералізація води була на рівні 336 - 351 мг/дм³.

Концентрації азоту амонійного (за середнім вмістом) знаходились у межах 1,1 – 1,6 ГДК, максимальним – 1,7 – 5,1 ГДК, азоту нітритного – 0,6 – 2,4 ГДК та 2,2 – 18,9 ГДК відповідно. Максимальний разовий вміст сполук азоту нітритного з перевищенням ГДК у 18,9 рази (рівень високого забруднення - ВЗ¹) зафіксовано у створі 6 км нижче міста Київ.

Вміст важких металів – сполук мангану, цинку, хрому шестивалентного перевищував відповідні нормативи. Середньорічні концентрації цих речовин коливались в діапазоні: за сполуками цинку від 1,7 до 2,0 ГДК, мангану – від 2,3 до 3,3 ГДК. Середній вміст сполук хрому шестивалентного досягав 6,0 ГДК, значення сполук міді були на рівні ГДК.

Межі забруднення нафтопродуктами складали 0,08 – 2,6 ГДК (максимальна концентрація відмічалась у нижньому створі міста). Середній вміст фенолів досягав рівня ГДК.

У пункті контролю концентрації заліза загального, синтетичних поверхнево-активних речовин, хлорорганічних пестицидів відповідали нормативним вимогам.

Порівняно з попереднім роком у воді Канівського водосховища в районі Києва в усіх створах спостережень дещо зменшилися концентрації сполук заліза загального, мангану, міді, цинку, фенолів; поряд з цим підвищився вміст сполук азоту нітритного у нижньому створі міста.

В гідрогеологічному відношенні територія розташована в межах Дніпровсько-Донецького артезіанського басейну. Водоносні горизонти приурочені до відкладів четвертинної, неогенної, палеогенної, крейдяної і юрської систем. Район Дніпровського артезіанського басейну характеризується наявністю потужних водоносних горизонтів та комплексів, які приурочені до різних стратиграфічних горизонтів порід палеозойського, мезозойського та кайнозойського віків.

¹ Під високим забрудненням поверхневих вод прийнято рівень, який перевищує ГДК у 10 разів, для нафтопродуктів, фенолів, іонів міді – у 30 разів; зниження розчиненого у воді кисню від 3 до 2 мгО₂/дм³, значення БСК₅ від 15 до 60 мгО₂/дм³.

Для господарчо-питного водопостачання м. Києва використовуються переважно води сеноман-келовейського та байоського водоносних горизонтів.

Водоносний комплекс у відкладах іваницької світи середньої-верхньої юри та загорівської, журавинської та бурімської світ нижньої-верхньої крейди (сеноман-келовейський) в межах м. Києва розповсюджений скрізь. Водомісткі породи представлені різними відкладами, верхню їх частину представляють породи загорівської, журавинської та бурімської світ середньої і верхньої крейди, нижню частину – породи іваницької світи середньої і верхньої юри.

Підземні води сеноман-келовейського водоносного комплексу захищені від забруднення з поверхні землі. Захищеність підземних вод сеноман-келовейського водоносного комплексу від впливу зовнішніх джерел забруднення забезпечують слабопроникна товща строкатих глин, та водотривкі мергельна товща середнього палеогену і крейдяно-мергельна товща верхньої крейди. Підземні води комплексу прісні, з мінералізацією 0,3 – 0,53 г/дм³, гідрокарбонатні кальцієво-натрієво-магнієві. Загальна жорсткість води змінюється в межах 2,3 – 6,0 ммоль/дм³. Вміст мікрокомпонентів в межах допустимих норм. Експлуатація сеноман-келовейського водоносного комплексу для водопостачання м. Києва розпочалася в кінці XIX століття і триває до теперішнього часу.

Водоносний горизонт у відкладах орельської світи середньої юри (байоський) в межах м. Києва розповсюджений скрізь. Водомісткі породи майже скрізь представлені пісками дрібнозернистими, частіше середньозернистими, крупнозернистими до гравелистих, що чергуються з прошарками та лінзами глин. Середньоюрський водоносний горизонт оцінюється як природно захищений від забруднення з поверхні землі. Глибина залягання водоносного горизонту середньоюрських відкладів змінюється від 180 м до 350 м. Води горизонту прісні, вміст сухого залишку 0,2 – 0,7 г/дм³. За хімічним складом води горизонту хлоридно-гідрокарбонатні, натрієво-кальцієві та натрієво-магнієво-кальцієві. Величина загальної жорсткості 2,2 – 7,6 ммоль/дм³. Вміст мікрокомпонентів знаходиться в межах допустимих норм. Водоносний горизонт середньоюрських відкладів широко використовується для водопостачання м. Києва і розливу мінеральних природних столових вод.

2.4 Стан геологічного середовища, земельних ресурсів

У геологічному відношенні м. Київ з прилеглими до нього територіями розташований у зоні стику двох регіональних структур північно-східного схилу Українського кристалічного щита та південно-західного борту Дніпровсько-Донецької западини. Межею між ними є Дніпровська зона розломів північно-західного простягання, завдяки цьому Київ знаходиться у досить спокійній тектонічній зоні.

Загальна площа м. Києва становить 835,6 км². Забудовані землі міста – 37,0 тис. га або 44,3 %. По функціональному використанню територія м. Києва розділяється на такі зони:

- селітебну (міська і сільська забудова);

- промислову;
- рекреаційну (лісові масиви, парки, сквери, зелені насадження загального користування, об'єкти природоохоронного фонду, водоймища).

Кожна із функціональних зон характеризується своїми особливостями, призначенням і впливом на навколишнє природне середовище.

Селітебна зона характеризується висотною забудовою в центральній правобережній частині міста, на нових масивах – Оболонь, Виноградар, Теремки та ін., на Лівобережжі - масиви Троєщина, Харківський, а також приватною забудовою, яка розташована переважно на околиці міста по його периметру. Негативний вплив цієї зони на навколишнє природне середовище можна оцінити як середній.

Промислова зона складається з промислових та автотранспортних підприємств. В межах Київської міської агломерації вони згруповані в промислові вузли і зони: Подільсько-Оболонський, Шулявка, Нижньолибідський, Дарницький, Тельбінський. Негативний вплив цієї зони на навколишнє природне середовище оцінюється як сильний.

Земельний фонд міста Києва налічує становить 83,6 тис.га. Аналіз структури земельного фонду міста показує, що провідне місце у ньому належить забудованим землям загальною площею 37,0 тис. га (44,3% від загальної площі міста) та лісам і лісовкритим площам, які займають площу 35,10 тис. га (42%).

Характерною і важливою особливістю земель м. Києва є їхня забудовна диференціація: поруч із щільно забудованими центральними районами, існують малозабудовані, або зовсім незабудовані, головним чином периферійні території, які вкриті рослинністю лісових або лучних формацій. Ці землі, які репрезентують до 50% приселітебної території, мають виключне середовище - утворююче, екологічне значення і потребують охорони та збереження. Разом з тим спостерігається тенденція щодо забудови вільних територій часто за рахунок скорочення зеленої зони міста, що обумовлює втрату земельних екологічно важливих резерватів міста та екологічного пріоритету в процесі містобудування.

Ступінь забруднення ґрунтів є важливою інформацією, що характеризує рівень техногенного тиску на урболандшафти, оскільки вони постійно, у будь-яких метеоумовах поглинають більшу частину аерозолів. На стан ґрунтів міського ландшафту впливають промислові відходи підприємств, будівельні та інші роботи, пов'язані з переміщенням ґрунтових мас, тепло- та енергогенеруючі об'єкти, транспортна інфраструктура, побутові відходи тощо.

2.5 Стан рослинного світу

Місто Київ розташовано на межі лісової (Полісся) та лісостепової зон, що визначає специфіку як природної, так і культивованої рослинності. Природна рослинність оточує місто майже суцільним кільцем шириною від кількох і до 10 км і відносно добре збереглася. Вона представлена лісами, луками, болотами, водними угрупованнями, фрагментами степів і пустищ.

Найкраще збереглися ліси на південь від міста в районі Конча-Заспа, в північній частині – біля Пуща-Водиці, західній – біля с. Романівки і східній – північніше Броварів. Окремі ділянки мають вік понад 100 років. В урочищах Фсофанія та Лиса гора в деревостанах трапляються могутні дуби віком понад 150 років.

Території зелених насаджень займають одне з провідних місць у структурі земельних ресурсів міста Києва. Зелені насадження відіграють значну роль у формуванні міського середовища і виконують архітектурно-планувальну, естетичну, санітарно-гігієнічну, захисну та рекреаційну функції, отже є поліфункціональними. Вони найефективніше підтримують природний стан біосфери, нормалізуючи газовий режим і поліпшуючи хімічний стан атмосфери, сприяючи біологічному очищенню повітря й води.

Міські ліси, що відносяться до державного лісового фонду України, є складовою системи зелених насаджень міста Києва. В межах міста ліси та інші залісені площі займають 32 тис. га. Переважна більшість залісених площ столиці утримується трьома лісопарковими господарствами комунального об'єднання «Київзеленбуд» – Дарницьким лісопарковим господарством, Святошинським лісопарковим господарством та лісопарковим господарством «Конча-Заспа».

Комплексна зелена зона міста є важливим екологічно-балансовим компонентом. Це єдина мережа взаємопов'язаних елементів ландшафту міста і прилеглих районів, яка забезпечує комплексне вирішення питань озеленення і оновлення території, охорони природи, рекреації та направлена на покращення умов життєдіяльності населення.

Провідне і найбільш важливе місце в мережі озелених територій міста належить насадженням загального користування як таких, що безпосередньо впливають на стан міського середовища і слугують місцем масового відпочинку мешканців міста.

Перший перелік видів рослин, які підлягають особливій охороні на території м. Києва було затверджено рішенням Київської міської ради від 29 червня 2000 № 1219/940 «Про затвердження переліку видів рослин, які підлягають особливій охороні на території м. Києва». До першого списку входило 48 видів судинних рослин. Рішенням Київської міської ради від 23 грудня 2004 № 880/2290 «Про внесення змін та доповнень до рішення Київської ради від 29.06.00 № 219/940» перелік було доповнено ще 8 видами. Загальний перелік у редакції 2004 року містить 56 видів судинних рослин, серед яких айр звичайний болотяний, анемона лісова, багатоніжка звичайна, багаторядник Брауна, бобівник трилистий, вишня степова, вільха сіра, вовчі ягоди звичайні, водяний жовтець, вужачка звичайна, голокучник дубовий, глечики жовті, журавлина болотяна, купальниця європейська, латаття біле, латаття сніжно-біле, осока болотиста, образки болотні та ін.

2.6 Стан тваринного світу

Тваринний світ міста представлений 48 видами ссавців, 110 видами птахів, 11 видами земноводних, 6 видами плазунів, 52 видами риб та великою

кількістю видів комах.

Найчисленнішими представниками дикої фауни столиці по праву можна вважати комах, кількість видів налічує кілька тисяч. Особливий природоохоронний та естетичний інтерес викликають великі комахи: бабки, богомоли, коники, метелики, жуки і джмелі. Всього в межах Києва виявлено близько 30 рідкісних і тих, які охороняються, видів комах. До них належать дивовижно чарівні бабки красуня-діва і блискуча, найбільший представник цього ряду дозорець-імператор. Поміж жуків привертає увагу рогач звичайний - вид Червоної книги, що охороняється в масштабі всієї Європи. Його можна зустріти в Голосієві та Пущі-Водиці, зустрічається також зелений мускусний вусач. Особливу увагу привертають червонокнижні представники ряду лускокрилі. У заказниках ще можна побачити найбільших денних метеликів — парусників: махаона і мнемозіну. Мешкають у нашому місті й рідкісні нічні метелики. У заказнику «Лісники», лісопарку «Конча-Заспа» та урочищі «Феофанія» трапляються великі метелики сатурнії. У межах Києва є види комах, занесені до Червоної книги: прозерпіна та бражник скабіозовий. У місті зустрічається чимало жалючих комах: джміль моховий і яскравий. Деякі з них потребують особливої охорони, і їх також занесено до Червоної книги. На відкритих ділянках лісопарку «Конча-Заспа» можна зустріти види, притаманні степовій зоні: сколію-гіганта і яскравих металево-синіх бджіл-геслярів. Цікаво, що звичайну для наших лісів руду лісову мурашку включено до Європейського Червоного списку.

Список риб, що водяться в водоймах міста налічує щонайменше 52 види, що входять до складу 8 рядів. Найбільше представлений ряд коропоподібні, до якого відносяться головні промислові види Дніпра: плітка і лящ, та ще 20 видів. До другого за числом видів ряду окуне подібних відносяться як звичайні види: окунь, судак, йорж звичайний, так і мало кому відомий кремезний йорж Балона, та не менш ніж 15 видів бичків. Звичайними в Дніпрі біля Києва залишаються щука, сом і минь, з'явилися й інші морські види: тюлька і морська іглиця пухлощока. За останні 30 років видовий склад риб Київщини, з одного боку, збагатився не менш ніж на 17 видів малоцінних і нехарчових видів-інтродуцентів, серед яких є навіть тропічна рибка гупі, що живе протягом цілого року у каналах Бортницької очисної системи. З іншого боку, іхтіофауна Києва побіднішала не менш ніж на 10 видів, причому за рахунок таких цінних промислових риб як марена дніпровська, вирезуб, підуст, стерлядь, йорж-носар.

У Київському мегаполісі зустрічаються 6 видів плазунів: 4 види ящірок, 1 — змії (вуж звичайний) і 1 — черепах. Рептилії погано витримують антропогенне навантаження і саме тому в забудованій частині міста не зустрічаються. Тільки в зеленій зоні можна натрапити на ящірку прудку і веретільницю. В Кончі-Заспі ще зрідка зустрічаються ящірки живородна і зелена. У більшості київських озер ще збереглися досить численні популяції черепахи болотяної, яка вже практично вимерла в Західній Європі. Саме тому її занесено до Червоної книги Міжнародної спілки охорони природи.

У межах Києва гніздиться понад 110 видів птахів. Серед птахів, які

постійно мешкають у Києві, відмічені голуб сизий, горобець хатній, горлиця садова, або кільчаста, сорока звичайна, сойка, дрізд чорний, дятел звичайний, галка, ворона сіра та ін. Вони зустрічаються як у житлових масивах, так і в місцях зелених зон. Ці птахи добре пристосовані до життя в умовах, що змінюються під впливом господарської діяльності людини.

Зустрічаються також перелітні види. Певні види птахів перебувають в місті лише в теплу пору року. Це шпак звичайний, серпокрилець чорний, ластівка сільська, ластівка міська, зозуля, кропив'янка чорноголова, мухоловка сіра, вільшанка, плиска жовта, горихвістка звичайна. Інші птахи з'являються у зимовий період, до них належать снігур, омелюх звичайний, чечітка звичайна, горіхівка тощо.

Особливий інтерес викликають біляводні та водоплавні птахи: мартин озерний, крячок річковий, очеретянки велика і ставкова курочка водяна, лиска, крижень та шугайчик. Подекуди в передмістях Києва (Троещині, Кончі-Заспі) ще є гнізда білого лелеки.

В межах Києва зустрічається 48 видів ссавців. Найбільш численними в місті є представники рядів комахоїдні (їжак звичайний, кріт європейський, землерийка-бурозубка звичайна та землерийка-білозубка мала) і гризуни. В місті зустрічаються соня сіра і горішкова, підземний мешканець сліпак подільський, якого занесено до Червоної книги, білка звичайна та ін.

На особливу увагу та охорону заслуговують кажани. Це єдиний ряд ссавців, якому загрожує зникнення в Європі. Тому всі види кажанів належать до видів, що підлягають особливій охороні. У межах Києва зафіксовано види кажанів, занесені до Червоної книги: мала вечірниця, ставкова нічниця, середземноморський нетопир.

Аналіз фауни міських лісів, островів та водних об'єктів показав, що вона відрізняється великою різноманітністю. До найбільш типових можна віднести лише мілких представників, таких як кріт звичайний, бурозубка звичайна, полівка лісова та звичайна, миша велика та мала лісова, білка, їжак звичайний, кутора звичайна, лисиця, куниця кам'яна, заць сирій. З парнокопитних в невеликій кількості мешкають козуля європейська, свиня дика, лось.

Таблиця 2.6.1 – Види тваринного світу, що охороняються

Види тваринного світу	2017 рік	2018 рік	2019 рік
Загальна кількість видів тварин, занесених до Червоної книги України, од.	122	122	123
Загальна кількість видів тваринного світу на території області, що охороняються, од.	315	315	316
Кількість видів тварин, занесених до додатків до Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення (CITES), од.	27	27	27
Кількість видів тварин, занесених до додатків до Конвенції про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ	283	283	283

Види тваринного світу	2017 рік	2018 рік	2019 рік
існування в Європі (Бернська конвенція), од.			
Кількість видів тварин, занесених до додатків до Конвенції про збереження мігруючих видів диких тварин (Боннська конвенція, CMS), од.	118	118	118
Кількість видів тварин, що охороняються відповідно до Угоди про збереження афро-євразійських мігруючих водно-болотних птахів (AEWA), од.	21	21	21
Кількість видів тварин, що охороняються відповідно до Угоди про збереження популяцій європейських кажанів (EUROBATS), од.	16	16	16

2.7 Території та об'єкти природно-заповідного фонду

Перелік територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного та місцевого значення, розташованих у межах території міста Києва, приводиться в таблиці 2.7.1.

Таблиці 2.7.1 – Перелік територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного та місцевого значення, розташованих у межах території міста Києва (станом на 01.01.2020)

Назва території чи об'єкта ПЗФ	Площа, га	Місце розташування території чи об'єкту ПЗФ	Назва установи, підприємства, у віданні якого знаходиться територія чи об'єкт ПЗФ	Рішення, згідно з яким створено (змінено) дану територію чи об'єкт ПЗФ
Території та об'єкти ПЗФ загальнодержавного значення				
Національні природні парки				
«Голосіївський»	8324,82	Голосіївський р-н, Конча-заспівське лісництво, кв.2, 3, 5,7-9,11-14,17-19,21,23-25,28,29,43; Голосіївське л-во: кв. 1-28. Святошинський р-н, Святошинське л-во: кв.1-101,109-112,115-123,125-139; Київське л-во: кв.7, 12, 13, 18-22, 26-31, 35-44, 46-57,60-72,74-85,87-93,99-105,110-122; Оболонський р-н, Київське л-во: кв.1-6,8-11,14-17,23-25,32-34, 45, 58, 59,73; Пуща-Водицьке л-во: кв.13,14,15,27-29, 46, 47,64,77,82,91,94,107-	КП «ЛПГ «Конча-заспа» КП «Святошинське ЛПГ»	Укази Президента України №794/2007 від 27.08.2007 та №976/2008 від 30.10.2008 Указ Президента України №446/2014 від 01.05.2014

		111.		
Парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення "Голосіївський парк ім. М. Рильського", у складі НПП "Голосіївський"	140,9	Просп. 40-річчя Жовтня, 87	КП УЗН Голосіївського району	Указ Президента України від 27.08.2007 № 794/2007 Постанова Ради Міністрів УРСР від 29.01.1960 № 105
Схили біля інституту фізики, у складі НПП "Голосіївський"	9,0	Поряд з просп. Науки, 46	КП УЗН Голосіївського району	Указ Президента України від 27.08.2007 № 794/2007 Постанова Ради Міністрів УРСР від 29.01.1960 № 105
Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення				
«Святошинський лісопарк»	240,0	Святошинський р-н, Святошинське л-во: кв. 122, 123, 131, 132, 133, 135, 136.	КП «Святошинське ЛПГ»	Постанова колегії Держкомітету УРСР по охороні природи від 26.07.72 № 22
«Пуща-Водицький лісопарк»	360,0	Оболонський р-н, Пуща-Водицьке л-во: кв. 13-15, 27-29, 46, 47, 64, 82, 77, 91, 94, 107-111.	КП «Святошинське ЛПГ»	Постанова колегії Держкомітету УРСР по охороні природи від 26.07.72. № 22 (зі змінами згідно Указу президента України №1207/2000 від 4.11.2000)
Маріїнський парк	14,6	Вул. Грушевського	КП УЗН Печерського району	Постанова Ради Міністрів УРСР від 29.01.1960 № 105
Парк «Сирецький гай»	105,2	вул. Стеценка, вул. Кетовського, вул. Сирецька	КП УЗН Подільського району	Постанова колегії Держкомітету УРСР з охорони природи від 26.07.1972 № 22
Парк «Сирецький гай»	88,8	вул. Стеценка	КП УЗН Шевченківського району	Постанова колегії Держкомітету УРСР з охорони

				природи від 26.07.1972 № 22
Парк «Нивки» (східна частина)	46,1	просп. Перемоги, 82-а	КП УЗН Шевченківського району	Постанова колегії Держкомітету УРСР з охорони природи від 26.07.1972 № 22, перезатверджена постановою Держкомітету УРСР з екології і раціонального природокористування від 30.08.1990 № 18
Парк «Володимирська гірка»	16,9	вул. Трьохсвятительська, 4	КП УЗН Шевченківського району	Постанова Ради Міністрів УРСР від 29.01.1960 № 105
Пам'ятки природи загальнодержавного значення				
«Романівське болото»	30,0	Святошинський р-н, Святошинське л-во: кв.1 вид.10-33,46-49.	КП «Святошинське ЛПГ»	Рішення РМ УРСР від 26.03.79 № 143
Зоологічні парки				
Київський зоологічний парк загальнодержавного значення	33,66	Шевченківський район, просп. Перемоги, 32	Адміністрація Київського зоологічного парку	Постанова Ради Міністрів УРСР від 22.07.83 № 311
Території та об'єкти ПЗФ місцевого значення				
Регіональні ландшафтні парки				
Партизанська Слава	95,0	вул. Тростянецька	КП УЗН Дарницького району	Рішення Київської міської ради від 17.02.1994 № 14
Дніпровські острови (34 острови)	1215,0	Дніпровські острови, крім о.Труханів	КП «Плесо», КО «Київзеленбуд», «Київкомплект», СГ ТОВ «Агрокомбінат Хотівський»	Рішення Київради від 23.12.2004 №878/2288
Смородинський	26,2	Шевченківський район	КП УЗН Шевченківського району	Рішення Київради від 10.11.2016 № 355/1359
Заказники				
Ландшафтні				
«Жуків острів»	123,4	Голосіївський р-н, Конча-Заспівське л-во, кв.30-33	КП «ЛПГ «Конча-заспа»	Рішення Київської міської ради від

				02.12.99 №147/649
«Пляхова»	100,0	Дніпровський р-н, Дніпровське лісництво, кв.20 вид.26-41,45-48, кв.21 вид.13-22,27,28, кв.22 вид.10-26,30- 33,35, кв.23 вид.10-19, кв.24 вид.22,25-27, кв.25 вид.52-55, кв.28 вид.4,7-9,24.	КП «Дарницьке ЛПГ»	Рішення Київської міської ради від 12.02.2004 № 22/1231
«Пуца-Водиця»	563,2	Оболонський р-н, Київське л-во: кв. 1(вид. 10-12;16;23- 28), 2-5; 6 (вид. 1-10;12- 16), 8-11; 14-16; 23 (вид. 1-12; 15; 17;20-22), 24; 25; 32; 33 (вид. 1- 3;12;13;17), 45; 58; 59; 73(вид.1-8;11).	КП «Святошинське ЛПГ»	Рішення Київради від 24.10.02 №96/256 (зі змiнами згідно рішень КМР № 35/3499 від 6.10.2005 та № 1532/4365 від 27.12.2007)
«Муромець - Лонуховате»	217	Деснянський р-н, Дніпровське лісництво, кв.59 вид.1-14, кв.60 вид.1-48, кв.61 вид.1-27, кв.62 вид.1-22, кв.63 вид.1-22, кв.64 вид.1-22.	КП «Дарницьке ЛПГ»	Рішення Київської міської ради від 24.10.2002 № 96/256
Зелене озеро	6,6	Подільський район	КП Київпастрас	Рішення Київради від 15.11.2018 № 44/6095
Осокорківські луки	148,0	Дарницький район	КО "Київзеленбуд"	Рішення Київради від 11.04.2019 № 522/7178
Труханів острів	27,5	Дніпровський район	КП «Дарницьке ЛПГ» КП «Плесо»	Рішення Київради від 16.05.2019 № 910/7566
Ботанічні				
«Дачне»	6,0	Голосіївський район, Дачне лісництво кв.65, 69, 72, 73	КП «ЛПГ «Конча-заспа»	Спільне рішення виконкомів міської і обласної Рад народних депутатів від 10.04.78 №173
«Березовий гай»	2,0	Деснянський район, Броварське лісництво, кв.71 вид.13, кв.72 вид.11	КП «Дарницьке ЛПГ»	Спільне рішення виконкомів міської і обласної Рад народних

				депутатів від 10.04.78 №173
«Біла діброва»	3,0	Деснянський район, Білодібровне лісництво, кв.40 вид.2, кв.41 вид.1	КП «Дарницьке ЛПГ»	Спільне рішення виконкомів міської і обласної Рад народних депутатів від 10.04.78 №173
«Рибне»	4,0	Дніпровський район, Дніпровське лісництво, кв.7 вид.11, кв.17 вид.25, кв.27 вид.25	КП «Дарницьке ЛПГ»	Спільне рішення виконкомів міської і обласної Рад народних депутатів від 10.04.78 № 173
Загальноозоологічні				
«Бобровня»	32,0	Розташований на території парку Дружби Народів (о. Муромець)	КП УЗН Деснянського району	Рішення Київської міської ради від 02.12.1999 № 147/649
«Річка Любка»	163,0	Святошинський район, Святошинське л-во: кв.2-4,7-9.	КП «Святошинське ЛПГ»	Рішення Київради від 24.10.2002 № 96/256
Лісові				
«Межигірське»	5,0	Оболонський район, Межигірське л-во: Кв.2 вид.22, кв.46 вид.10	КП «Святошинське ЛПГ»	Спільне рішення виконкомів міської і обласної Рад народних депутатів від 10.04.78 № 173
«Межигірсько - Пуша-Водичський»	2139,2	Оболонський район, Межигірське л-во: кв. 3-10;11 (вид. 1-10; 13-15; 20; 21; 24; 25; 26; 29;30;31), 13-22; 23 (вид. 1;2;4-8;10;13;14;16;18-20;27;28), 24 (вид. 1-4;6;7;10;11;14-17), 25;30-33;34 (вид. 1-5;8;9;11-21), 36 (вид. 1-3; 5;6;13;14), 51-58; 70-76; 88-91; 99-101; 107;112-114; 115 (вид. 1;3-7;11-19), 116 (вид. 1;2;8;22;23), 117 (вид. 1-3; 10-15), 118 (вид.	КП «Святошинське ЛПГ»	Рішення Київради від 27.10.05 № 255/3716 (зі змінами згідно рішення КМР від 28.05.2009 №531/1587); рішення Київської міської ради від 10.11.2016 № 354/1358 "Про збільшення території лісового

		3;4;6;7). Пуща-Водицьке л-во: кв. 2;3;9-12;20-26;38- 44;56-62;73-76;78;90.		заказника місцевого значення "Межигірсько- Пуща- Водицький"
Іхтіологічно-ботанічний				
Озеро Вербне	31,0	на території житлового масиву Оболонь	КП «Плесо»	Рішення Київської міської ради народних депутатів від 17.02.94 № 14
Пам'ятки природи				
Вікові дерева дуба (5 дерев)		Голосіївський район, Дачне л-во, кв.51 вид.2, кв.47 вид.29	КП «ЛПГ» «Конча-заспа»	Розпорядження КМДА від 15.01.99 № 57
«Вікові дерева Дуба і Сосни»		Деснянський район, Броварське лісництво, кв.22 вид.2, кв.33 вид.10, кв.59 вид.23, кв.70 вид.6	КП «Дарницьке ЛПГ»	Розпорядження КМДА від 15.01.99 № 57
Дуб «Бай-Бай»		Оболонський район, Пуща-Водицьке л-во: кв.112 вид.9.	КП «Святошинське ЛПГ»	Розпорядження КМДА від 14.10.97 №1628
«Колекція лісовода Вінтера С.В.»	0,33	Оболонський район, Пуща-Водицьке л-во: кв.11 вид. 25.	КП «Святошинське ЛПГ»	Розпорядження КМДА від 14.10.97 №1628
Віковий дуб		Вул. Суворова	КП УЗН Печерського району	Рішення Київського міськвиконкому від 20.03.1972 № 363
Вікові дуби		Вул. Вишгородська, 51	КП УЗН Подільського району	Рішення Київського міськвиконкому № 363 від 20.03.72
Дуб Красицького		Вул. Кобзарська, 43	КП УЗН Подільського району	Рішення Київської міської ради від 27.11.2009 № 713/2782
Дуб Гуналі		Пров. Бестужева	КП УЗН Подільського району	Рішення Київської міської ради від 27.11.2009 № 713/2782
Дуб Янати		Пров. Золочівський, 4	КП УЗН Подільського району	Рішення Київської міської ради від 27.11.2009 № 713/2782

Дуби 6 – го листопада		Вул. Кобзарська, 25	КП УЗН Подільського району	Рішенням Київської міської ради від 27.11.2009 № 713/2782
Дуб Котова		Пров. Золочівський, 10	КП УЗН Подільського району	Рішення Київської міської ради від 27.11.2009 № 713/2782
Група вікових дерев береки		вул. Банкова,2	КП УЗН Печерського району	Рішення Київської міської ради від 02.12.2009 №147/649
Вікове дерево груші		вул. Львівська,74	КП УЗН Святошинського району	Розпорядження КМДА від 15.01.99 № 57
Вікове дерево туї західної		вул. Львівська,72	КП УЗН Святошинського району	Розпорядження Київської міської державної адміністрації від 15.01.99 № 57
Партизанський дуб - 360-річне дерево (дуб звичайний)		вул. Червонопартизанська,1	КП УЗН Солом'янського району	Рішення Київської міської ради від 28.12.2004
Дуб-довгожитель - 350-400-річне дерево (дуб звичайний)		вул. Індустріальна, 2	КП УЗН Солом'янського району	Рішення Київської міської ради № 147/649 від 02.12.1999
Віковий дуб		вул. Кашенка	КП УЗН Голосіївського району	Розпорядження КМДА від 14.10.1997 № 1628
Голосіївські метасеквої		Голосіївський парк ім. М. Рильського (просп. 40-річчя Жовтня,87-г)	КП УЗН Голосіївського району	Рішення Київської міської ради від 23.12.2010 № 415/5227
Козацька верба		Зростає в урочищі Вербняки по вул. Дмитрова	КП УЗН Деснянського району	Рішення Київської міської ради від 17.07.2008 № 19/19
Гнілецька верба		Зростає в урочищі Городище на березі озера Гнідуша по вул. Деснянській	КП УЗН Деснянського району	Рішення Київської міської ради від 17.07.2008

				№ 19/19
Велетень заплави		Зростає в урочищі Вереб'яки на вул. О.Бальзака	КП УЗН Деснянського району	Рішення Київської міської ради від 17.07.2008 № 19/19
Вікові липи, ясени, каштани		вул. Володимирська	КП УЗН Шевченківського району	рішення виконкому міськради від 20.03.1972 № 363
Група екзотичних дерев платана, ялини та смереки		вул. Хрещатик, 36	КП УЗН Шевченківського району	рішення Київської міськради від 30.01.2001 № 189/1166
Вікові дуби та липи		провулок Делегатський,	КП УЗН Шевченківського району	рішення виконкому міськради від 20.03.1972 № 363
Віковий дуб		Платформа "Рубежівська"	КП УЗН Шевченківського району	розпорядження Київської міської держадміністра ції від 15.01.1999 № 57
Парк Дубовий гай	1,8	проспект Перемоги, 86	КП УЗН Шевченківського району	рішення Київської міськради від 24.10.2002 № 96/256
Сирецький дуб		вул. Черкаська, 11	КП УЗН Шевченківського району	рішення Київської міськради від 17.07.2008 № 19/19
Група дерев бука лісового		парк Перемога,	КП УЗН Дніпровського району	Рішення Київської міської ради від 02.12.1999 № 147/649
Віковий велетенський екземпляр тополі чорної		Гідропарк біля каплиці,	КП УЗН Дніпровського району	Рішення Київської міської ради від 02.12.1999 № 147/649
Вікова липа (Петра Могили)		садиба Історичного музею	КП УЗН Шевченківського району	Рішення Київського міськвиконкому від 20.03.1972 № 363
Шевченків дуб		Перетин вул. Вишгородської та	КП УЗН Подільського	Рішення Київського

		Білицької	району	міськвиконкому від 23.12.2010 № 415/5227
Вікове дерево дуба		Харківське шосе , вул. Вербицького,	КП УЗН Дарницького району	Рішення Київського міськвиконкому від 30.01.2001 № 189/1166
Черешні Бурдзінського		Шевченківський район, просп.. Перемоги,32	Київський зоологічний парк	Рішення Київради від 23.04.2009 № 326/1382
Платан Стачинського		Шевченківський район, просп.. Перемоги,32	Київський зоологічний парк	Рішення Київради від 23.04.2009 № 326/1382
Ясен Шарлеманя		Шевченківський район, просп.. Перемоги,32	Київський зоологічний парк	Рішення Київради від 23.04.2009 № 326/1382
Тополі Бурдзінського		Шевченківський район, просп.. Перемоги,32	Київський зоологічний парк	Рішення Київради від 23.04.2009 № 326/1382
Самбурські дуби		НПП "Голосіївський", кв. 13, виділ 2,6,7,8	НПП "Голосіївський"	Рішення Київської міської ради від 26.05.2016 № 357/357
Дуби - Голосіївські велетні		НПП "Голосіївський", кв. 4, виділ 5	НПП "Голосіївський"	Рішення Київської міської ради від 26.05.2016 № 357/357
Дуб Петра Могили		НПП "Голосіївський", кв. 3, виділ 15	НПП "Голосіївський"	Рішення Київської міської ради від 26.05.2016 № 357/357
Дуб Григорія Кожевнікова		РЛП "Ліса Гора"	Національний історико-архітектурний музей "Київська фортеця"	Рішення Київської міської ради від 14.09.2017 № 30/3037
Дуб Яковенка		вулиця Патріарха Метислава Скрипника, 40	Відокремлений підрозділ "Служба енергетичного забезпечення та зв'язку КП "Київнастрас"	Рішення Київської міської ради від 22.03.2018 № 375/4439
Дніпрові кручі	105,3	Схили вздовж Набережного шосе	КП УЗН Печерського району	Рішення Київської міської ради від

				15.03.2007 № 254/915
«Замкова гора»	5,9	Схили між Андріївським узвозом, урочищем Гончарі – Кожум'яки та Свято – Флорівським монастирем	КП УЗН Подільського району	Рішення Київської міської ради від 15.03.2007 № 254/915
«Пейзажна алея»	3,37	Схили Старокіївської гори від Андріївського узвозу вздовж Пейзажної алеї та гори Дитинки до вул. Гончарної	КП УЗН Подільського та Шевченківського районів	Рішення Київської міської ради від 05.01.2012 № 389/7726
Виток р. Либідь - археолого-природоохоронний об'єкт	1,0	парк Відрадиний по вул. Г. Севастополя, 37-а	КП УЗН Солом'янського району	Рішення Київської міської ради від 02.12.1999 № 147/649
Бульвар Т. Шевченка	3,0	бульвар Т. Шевченка	КП УЗН Шевченківського району	рішення виконкому міськради від 20.03.1972 № 363
Сквер Золоті Ворота	0,6	вул. Володимирська, ст. м. „Золоті Ворота”	КП УЗН Шевченківського району	рішення виконкому міськради від 20.03.1972 № 363
Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва місцевого значення				
Парк Хрещатий	18,8	Європейська площа	КП УЗН Печерського району	рішення виконкому міськради від 20.03.1972 № 363
Парк Міський сад	10,5	вул. Грушевського	КП УЗН Печерського району	рішення виконкому міськради від 20.03.1972 № 363
Парк Слави	19,4	площа Слави	КП УЗН Печерського району	рішення виконкому міськради від 20.03.1972 № 363
Парк Аскольдова могила	23,5	вздовж Паркової дороги	КП УЗН Печерського району	рішення виконкому міськради від 20.03.1972 № 363
Наводницький парк	10,2	Набережне шосе	КП УЗН Печерського району	Заповідна територія. Документи в Київській

				міській раді
Парк "Кинь – грусть"	7,3	Вул. Кобзарська, вул. Сошенко	КП УЗН Подільського району	рішення виконкому міськради від 20.03.1972 № 363
Парк "Березовий гай"	7,8	Вул. Вингородська, 1	КП УЗН Подільського району	рішення виконкому міськради від 20.03.1972 № 363
Парк "Юність"	6,44	перетин вул. Картвелішвілі та просп. Леся Курбаса	КП УЗН Святошинського району	Рішення Київради від 15.12.2011 № 851/7087
Парк „Кирилівський гай”	34,5	провулок Герцена, 6,	КП УЗН Шевченківського району	рішення виконкому міськради від 20.03.1972 № 363
Парк ім. Пушкіна	23,0	проспект Перемоги, 40	КП УЗН Шевченківського району	рішення виконкому міськради від 20.03.1972 № 363
Парк „Нивки” (зх.ч.)	16,5	просп. Перемоги, 82а	КП УЗН Шевченківського району	рішення виконкому міськради від 20.03.1972 № 363
Парк ім. Т.Г. Шевченка	5,5	район, обмежений вул. Л. Толстого, вул. Володимирською, вул. Терещенківською та бульваром Т. Шевченка	КП УЗН Шевченківського району	рішення виконкому міськради від 20.03.1972 № 363
Парк вздовж вулиці Попудренка та вздовж Броварською просп. від ст.метро «Дарниця» до ст.метро «Чернігівська»	13,67	вздовж вул. Попудренка та вздовж Броварською проспекту від станції метро «Дарниця» до станції метро «Чернігівська» у Дніпровському районі	КП УЗН Дніпровського району	Рішення Київради від 22.12.2016 № 777/1781
Парк Кіото	9,2	Броварський проспект	КП УЗН Деснянського району	Рішення Київради від 22.03.2018 № 376/4440

2.8 Характеристика стану здоров'я населення

В 2017 році чисельність наявного населення в м. Києві складала 2893215 осіб, в 2018 – 2909512 осіб, в 2019 році – 2964101 особу. Показники народжуваності мають тенденцію до зниження: 2017 – 35359 осіб, 2018 – 34586, 2019 – 32503 особи.

Показники захворюваності на 10 тис. населення у віці 18 років і старіше в 2019 році показують тенденцію до зниження: в 2017 році 23598,6 захворюваностей на 10 тис. населення, в 2018 – 22929,1 та в 2019 році 21231,7.

Таблиця 2.8.1 – Показники захворюваності населення м. Києва

Показники	2017	2018	2019
Захворюваність на 10 тис. населення, у тому числі:	23598,6	22929,1	21231,7
Деякі інфекційні та паразитарні хвороби	269,0	260,4	259,5
у т.ч. туберкульоз			
Новоутворення	728,3	746,8	759,6
Хвороби крові і кровотворних органів	81,5	80,6	74,1
Хвороби ендокринної системи, розлад харчування, порушення обміну речовин	1046,3	1025,6	1007,4
у т.ч. цукровий діабет	391,8	385,2	380,2
Хвороби нервової системи	881,2	866,9	801,5
Хвороби системи кровообігу	7376,2	7134,9	6440,9
Хвороби органів дихання	3703,1	3575,6	3217,9
Хвороби органів травлення	2895,9	2827,2	2503,8

Показники смертності навпаки зростають: 2017 – 30808 осіб, 2018 – 32231, 2019 – 33137 осіб, що показано далі у таблиці.

Таблиця 2.8.2 – Показники смертності населення м. Києва

Показники	2017	2018	2019
Смертність населення за основними причинами на 100 тис. населення, у тому числі:	1050,2	1092,7	1117,1
Інфекційні та паразитарні хвороби	17,50	17,27	16,00
у т.ч. туберкульоз	5,11	4,72	4,65
Злоякісні новоутворення	184,82	188,80	192,20
Хвороби ендокринної системи та розлади живлення	5,72	6,03	4,55
у т.ч. цукровий діабет	5,43	5,38	4,11
Хвороби крові та кровотворних органів	0,81	0,41	1,08

Хвороби нервової системи	4,11	3,96	4,48
Хвороби системи кровообігу	676,51	704,05	718,38
Хвороби органів дихання	22,30	25,57	28,39
Хвороби органів травлення	50,30	55,11	49,96

Структура основних причин смертності населення м. Києва у 2019 році представлена на рисунку 3.

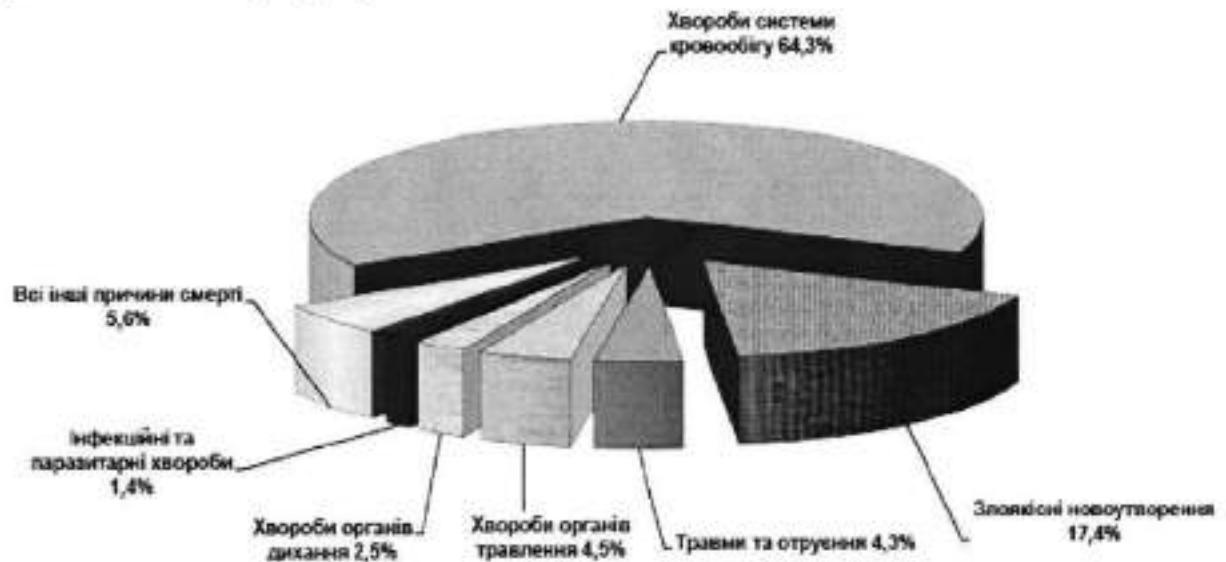

Рисунок 3. Структура основних причин смертності населенням. Києва у 2019 році

З рисунка 3 можна побачити, що більше 64 % смертей в м. Києві відбуваються від хвороб системи кровообігу.

Протягом останніх трьох років природний приріст населення становив: 2017 (+4551 особа); 2018 (+2355); 2019 (-634). Показник смертності населення по місту Києву за 2011-2019 роки має тенденцію до зростання з 9,6 до 11,2 осіб на 1000 осіб населення (16,7 %). В той же час в період 2011-2016 роки народжуваність в місті Києві збільшувалась, а з 2016 року ця тенденція пішла на спадання.

2.9 Прогнозні зміни стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, якщо документ державного планування не буде затверджено

Зміни стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, безпосередньо через незатвердження ДДП загалом не очікуються.

Виходячи з аналізу трендів стану довкілля м. Києва, можливі спрогнозувати такі зміни стану довкілля, у т.ч. здоров'я населення:

- зменшення обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел і зростання обсягів викидів від пересувних джерел;
- зростання забору води з природних об'єктів;

- зростання обсягів водовідведення;
- незначне зростання загальної кількості утворення відходів;
- зростання обсягів утворення твердих побутових відходів.

3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу

Метою міської цільової Програми є створення умов для збереження історичної самобутності Києва, формування принципів та механізмів столичної пам'яткоохоронної діяльності, охорона та збереження об'єктів культурної спадщини міста, їх популяризація. Характеристика ймовірних впливів для довкілля внаслідок реалізації Програми приводяться в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 – Ймовірні впливи для довкілля внаслідок реалізації Програми

Ймовірні наслідки	Негативний вплив			Пом'якшення існуючої ситуації
	Так	Ймовірно	ні	
Повітря				
1. Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел			•	
2. Погіршення якості атмосферного повітря			•	
3. Викиди парникових газів			•	
4. Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату			•	
Водні ресурси, надра				
5. Збільшення обсягів скидів у поверхневі води			•	
6. Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очистки стічних вод			•	
7. Порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок регіону			•	
8. Зміни обсягів підземних вод (шляхом відбору чи скидів або ж шляхом порушення водоносних горизонтів)			•	
9. Забруднення підземних водоносних горизонтів			•	
10. Виснаження надр			•	
Відходи				
11. Збільшення кількості утворюваних ТПВ			•	
12. Збільшення кількості утворюваних чи накопичених промислових відходів IV класу небезпеки			•	
13. Збільшення кількості відходів I-III класу небезпеки			•	

Ймовірні наслідки	Негативний вплив			Пом'якшення існуючої ситуації
	Так	Ймовірно	ні	
14. Спорудження еколого-небезпечних об'єктів поводження з відходами			•	
Земельні ресурси				
15. Зростання ризиків забруднення ґрунтів небезпечними речовинами, відходами тощо			•	
16. Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару			•	
17. Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів			•	
18. Суттєві зміни в структурі земельного фонду, чинній або планованій практиці використання земель			•	+
19. Випикнення конфліктів між ухваленими цілями стратегії та цілями місцевих громад			•	
Біорізноманіття та рекреаційні зони				
20. Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду (зменшення площ, небезпечна діяльність на їх території тощо)			•	+
21. Зміни у кількості видів рослин або тварин, їхній чисельності або територіальному представництві			•	
22. Порушення або деградацію середовищ існування диких видів тварин			•	
Рекреаційні зони та культурна спадщина				
23. Будь-який вплив на кількість і якість наявних рекреаційних можливостей			•	+
24. Будь-який вплив на наявні об'єкти історико-культурної спадщини			•	+
25. Вплив на матеріальні активи			•	+
26. Інші негативні впливи			•	
Населення та інфраструктура				
27. Поява будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей			•	
28. Погіршення безпеки життєдіяльності населення			•	
Екологічне управління та моніторинг				
29. Погіршення екологічного моніторингу			•	
Інше				
30. Підвищення рівня використання будь-якого виду природних ресурсів			•	
31. Суттєве порушення якості природного середовища			•	+
32. Ймовірні негативні наслідки для ландшафтів			•	+

Перелік завдань і заходів Програми включає ремонтно-реставраційні роботи на об'єктах культурної спадщини:

- вул. Сковороди, 2 (перехідний об'єкт);
- вул. Андріївський узвіз, 5/31 (перехідний об'єкт);
- вул. Г. Сковороди, 9-б;
- вул. Десятинна, 14 (II черга);
- вул. Володимирська, 3;
- вул. Андріївський узвіз, 34-в;
- вул. Покровська, 7; - вул. Воздвиженська, 1;
- вул. Вознесенський узвіз, 20;
- Пам'ятник князю Володимирі;
- Монумент на честь надання м. Києву Магдебурзького права (колона).

Роботи будуть виконуватися частково в межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду України: парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва місцевого значення «Парк Хрещатий», оголошеного рішенням виконкому міськради від 20.03.1972 № 363, парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення «Парк «Володимирська гірка», оголошений Постановою Ради Міністрів УРСР від 29.01.1960 № 105.

Ймовірний вплив на близько розташовані території та об'єкти природно-заповідного фонду України (біля вул. Воздвиженської, Комплексна пам'ятка природи Парк «Замкова гора» (оголошена рішенням Київської міської ради від 15.03.2007 № 254/915).

Додатково в період виконання будівельних робіт очікується забруднення атмосферного повітря вихлопними газами двигунів внутрішнього згоряння будівельних машин та механізмів, забруднюючими речовинами від зварювальних процесів та процесів різання металу, при розробці ґрунту, перевантаженні сипучих будівельних матеріалів тощо. Роботи з будівництва будуть джерелом додаткового шуму та вібрації.

З метою попередження додаткового надходження забруднюючих речовин в атмосферне повітря та додаткового шумового навантаження передбачити не допускати роботи автотранспорту та будівельних механізмів в режимі холостого ходу, використовувати сучасні прилади щодо нейтралізації вихлопних газів двигунів внутрішнього згоряння, роздільний графік роботи будівельних механізмів, розміщення джерел забруднення на території будівельних майданчиків та об'єкту на нормативній відстані від житлової та громадської забудови, застосування на будмайданчиках тимчасових шумозахисних екранів, забезпечення працівників індивідуальними шумозахисними засобами тощо. Конкретні захисні заходи будуть визначені на наступній стадії проєктування, при організації будівельного виробництва.

Забруднення у період виконання будівельних робіт, як хімічне, так і акустичне, матиме тимчасовий, локальний характер, і суттєво на стан повітряного середовища не вплине.

Виконання будівельних робіт супроводжуватиметься утворенням будівельних відходів, дією на ґрунти переважно механічного характеру. Будівельні відходи будуть передаватися по мірі їх утворення відповідним

спеціалізованим підприємствам у сфері поводження з відходами, тобто безпосереднього впливу відходів на ґрунти в межах території детального плану не прогнозується. Конкретні підприємства, яким будуть передаватися відходи, будуть визначені на етапі організації будівництва. Після завершення будівельних робіт виконується комплексний благоустрій території.

Загалом внаслідок реалізації Програми можна спрогнозувати збільшення позитивного впливу на земельні ресурси, адже виконання заходів Програми забезпечить виявлення, дослідження та взяття на державний облік об'єктів культурної спадщини міста Києва, захист пам'яток та їх найближчого історичного оточення, традиційного характеру середовища міста, буде сприяти у недопущенні видачі дозвільної документації з перевищенням висотності забудови в межах охоронних зон пам'яток та безпомилковому визначенню категорії особливо цінних земель історико-культурного призначення, їх охороні та збереженню.

Програмою передбачено заходи по виявленню, дослідженню, взяттю на державний облік та забезпечення відповідною документацією пам'яток міста Києва, у тому числі таких видів пам'яток, як пам'ятки садово-паркового мистецтва та ландшафтні, що буде сприяти додатковому захисту територій та об'єктів природно-заповідного фонду та екологічної мережі.

Крім того, програмою передбачені заходи по визначенню меж та режимів використання зон охорони пам'яток культурної спадщини та комплексів місцевого значення. Відповідно до ст. 1 Закону України «Про охорону культурної спадщини» зони охорони пам'ятки - встановлювані навколо пам'ятки охоронна зона, зона регулювання забудови, зона охоронюваного ландшафту, зона охорони археологічного культурного шару, в межах яких діє спеціальний режим їх використання. Режимом зони охоронюваного ландшафту, яка виконує консерваційну роль, забезпечується охорона природного та переважно природного оточення пам'яток, передбачається збереження та відтворення цінних природних і пейзажних якостей, пов'язаного з пам'ятками ландшафту, ліквідація чи візуальна нейтралізація будівель, споруд і насаджень, що спотворюють цей ландшафт.

Тому виконання заходів Програми не спричинятиме додаткове техногенне навантаження на об'єкти тваринного та рослинного світу на території громади, а навпаки направлене на їх охорону та збереження.

Ймовірність того, що реалізація Програми призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, є незначною.

4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом

Однією з найважливіших екологічних проблем м. Києва є забруднення атмосферного повітря. Серед основних джерел забруднення атмосфери – пересувні джерела, з яких на першому місці знаходиться автотранспорт, а

також підприємства енергетики, підприємства будіндустрії, машинобудівної, хіміко-фармацевтичної, харчової промисловості.

Проблемним питанням є забруднення водних об'єктів забрудненими зливовими та стічними водами, а також забруднення підземних водоносних горизонтів нафтопродуктами.

Існуючий стан малих водойм міста викликає занепокоєння, тому що багато з них є засміченими, прибережні захисні смуги водойм захищені несанкціонованими звалищами побутових та будівельних відходів. Більшість малих річок Києва є забрудненими. Вода малих річок міста досить забруднена нафтопродуктами, біогенними та органічними речовинами. Для міста актуальною лишається проблема впорядкування відведення поверхневого стоку у міську дощову мережу та його скиду у відкриті водойми з дотриманням вимог Водного кодексу України.

Питання очищення міста від відходів залишається досить актуальним.

Існуюча система поводження з відходами не дозволяє в повному обсязі виділити із загальної маси відходів фракції ресурсноцінних матеріалів (паперу, картону, скла, металу, пластмас тощо). Утворення значних обсягів відходів в місті, захищення території міста відходами зумовлено наступними основними факторами:

- неефективні технології переробки первинної сировини і матеріалів;
- недоліки в розробці нових та використанні наявних (вже розроблених і відомих у світовій практиці) технологій утилізації відходів на місцях їх безпосереднього утворення;
- недоліки системи поводження з відходами, що не були утилізовані в місцях їх утворення, а також недоліки системи очищення міста від відходів.

Залишається актуальною проблема утилізації ТПВ. Щорічно у м. Києві утворюється близько 1,5 млн. тон ТПВ. Вивезення ТПВ та нетоксичних промислових відходів здійснюється на полігон № 5 ПАТ «Київспецтранс» (с. Підгірці Обухівського району Київської області) або передається для термічної переробки у сміттєспалювальний завод «Енергія» КП «Київтеплоенерго» (м. Київ, вул. Колекторна, 44).

Існуюча система видалення побутових відходів не забезпечує регулярного вивозу і знешкодження побутових відходів, що призводить до стихійних звалищ. Потужності полігону № 5 ПАТ «Київспецтранс» на даний час майже вичерпані, крім того, відповідно до директиви ЄС, з 2011 року відкрите захоронення відходів забороняється.

Київ постійно розвивається, збільшується кількість мешканців, збільшується кількість забудов, це в свою чергу потребує облаштування додаткових парків, скверів, зон відпочинку та рекреації

Важливою проблемою є збереження та належне утримання територій та об'єктів природно-заповідного фонду міста. Площа об'єктів природно-заповідного фонду у 2020 році становила більше 21,12 тис. га або 25,26% від загальної площі міста Києва.

Загально відомо, що розв'язання екологічних проблем суспільного розвитку значною мірою лежить не лише в галузі господарсько-економічної діяльності, але і в сфері морального удосконалення людини, її культури взаємовідносин з природою та іншими людьми.

Станом на сьогодні у сфері охорони культурної спадщини існують наступні проблеми:

- хаотична забудова міста та територій об'єктів всесвітньої спадщини, пам'яток культурної спадщини та історико-культурних заповідників, що призводить до неминучих втрат історико-культурного потенціалу та незбалансованого розвитку громади;

- нестаче фінансування, яке уповільнює роботу з дослідження та розроблення облікової документації шойно виявлених об'єктів культурної спадщини з метою надання їм статусу пам'яток та включення до Державного реєстру нерухомих пам'яток України; уповільнює процедури юридичного оформлення необхідної документації, а саме: охоронних договорів на об'єкти культурної спадщини, встановлення на пам'ятках охоронних дощок, знаків тощо; не дозволяє забезпечити збереження історичної та архітектурної спадщини міста Києва, продовження життя пам'яток шляхом проведення своєчасної реставрації та пристосування;

- частково відсутні зони охорони пам'яток та режими їх використання;

- несформовані освітні механізми підвищення рівня державного менеджменту в сфері охорони та збереження культурної спадщини та популяризації культурно-рекреаційного ресурсу культурної спадщини з урахуванням найкращих європейських практик та стандартів;

- відсутні стимуляції спонсорської та благодійної діяльності у сфері охорони культурної спадщини з урахуванням європейських і світових законодавчих нормативів.

Програма призначена для здійснення заходів по визначенню найбільш цінних пам'яток, їх реставрації, з метою швидкого реагування на різноманітні загрози для об'єктів культурної спадщини міста Києва, що забезпечить їх охорону, збереження та пристосування, для подальшого їх залучення до міських, національних та міжнародних туристичних маршрутів, а також для представлення об'єктів у єдиній інформаційній базі об'єктів культурної спадщини міста Києва та здійснення заходів з їх популяризації, визначення їх зон охорони та режимів використання, виготовлення облікової документації для занесення об'єктів культурної спадщини до Державного реєстру нерухомих пам'яток України та інших заходів у сфері культурної спадщини.

5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування

З метою охорони і оздоровлення навколишнього природного середовища та забезпечення збалансованого екологічного розвитку території міста у Програмі запропоновано ряд заходів, які повинні реалізовуватися відповідно до Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» і кореспондуватися із стратегічними цілями з охорони довкілля та охорони здоров'я населення, визначеними Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» від 28 лютого 2019 року, Національним планом управління відходами до 2030 року, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20 лютого 2019 року №117-р, Паризькій угоді, ратифікованій Законом України від 14 липня 2016 року №1469, Конвенції про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі.

Відповідно до нормативно-правової бази України проєкт Програми відповідає ряду зобов'язань:

- пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість додержання екологічних стандартів, нормативів та лімітів використання природних ресурсів;

- виконання заходів, що гарантують екологічну безпеку середовища для життя і здоров'я людей, а також запобіжний характер заходів щодо охорони довкілля;

- проєктне спрямування на збереження просторової та видової різноманітності і цілісності природних об'єктів і комплексів;

- використання отриманих висновків моніторингу та комплексу охоронних заходів для виконання можливостей факторів позитивного впливу на охорону довкілля;

- формування динамічного урівноваженого стану довкілля, що забезпечуватиме екологічне, санітарно-безпечне середовище для життєдіяльності населення.

Завдання та заходи програми відповідатимуть Конституції України, законам України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», «Про засади запобігання та протидії дискримінації» у частині забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у доступі до природно-ландшафтного комплексу столиці, рекреаційних територій, об'єктів і територій природно-заповідного фонду, пляжів міста.

Враховуючи результати аналізу можна зробити висновок, що проєкт Програми, відповідає цілям екологічної політики, встановленим на національному рівні, враховує їх та пропонує комплекс заходів, які спрямовані на їх виконання.

Стосовно дотримання міжнародних зобов'язань у інших напрямках співробітництва, наприклад, таких як зміна клімату, охорона озонowego шару та ін., слід зазначити, що вони не мають прямого відношення до головних цілей та завдань проєкту ДДП.

6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності - 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків

Ймовірні наслідки реалізації Програми для довкілля, у тому числі для здоров'я населення:

- атмосферне повітря (Програма не передбачає виконання заходів, реалізація яких призведе до негативного впливу на атмосферне повітря);
- водні ресурси (Програма не передбачає виконання заходів, реалізація яких призведе до негативного впливу на водні ресурси);
- земельні ресурси (негативні наслідки не очікуються; навпаки, виконання передбачених заходів забезпечить захист пам'яток та їх найближчого історичного оточення, об'єктів культурної спадщини, традиційного характеру середовища міста, буде сприяти у недопущенні видачі дозвільної документації з перевищенням висотності забудови в межах охоронних зон пам'яток та безпомилковому визначенню категорії особливо цінних земель історико-культурного призначення, їх охороні та збереженню);
- рослинний та тваринний світ, біорізноманіття (в Програмі не передбачається реалізація завдань, які можуть призвести до негативного впливу на біорізноманіття);
- культурна спадщина (реалізація Програми не призведе до негативного впливу на наявні об'єкти історико-культурної спадщини. Більше того, виконання передбачених заходів забезпечить приведення пам'яток до автентичного, задовільного технічного та експлуатаційного стану, забезпечить захист пам'яток та їх найближчого історичного оточення, об'єктів культурної спадщини, традиційного характеру середовища міста, буде сприяти у недопущенні видачі дозвільної документації з перевищенням висотності забудови в межах охоронних зон пам'яток та безпомилковому визначенню категорії особливо цінних земель історико-культурного призначення, їх охороні та збереженню);
- наслідки для здоров'я населення (орієнтовно прогнозуються позитивні наслідки, так як Програма спрямована на підвищення комфорту життя мешканців столиці, та на запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків для здоров'я населення);

б) для територій з природоохоронним статусом (передбачено заходи з визначення меж та режимів використання зон охорони пам'яток культурної спадщини міста Києва, їх комплексів та конкретних обмежень господарської діяльності на території таких об'єктів, у тому числі ландшафтних пам'яток та пам'яток садово-паркового мистецтва, які знаходяться на території об'єктів природно-заповідного фонду м. Києва, а також визначення зон охоронюваного ландшафту з метою його збереження та обмеження діяльності на таких територіях).

Кумулятивний вплив. Ймовірність того, що реалізація Програми призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, є незначною.

Синергічний вплив. Сумарний ефект, який полягає у тому, що при взаємодії 2-х або більше факторів їх дія суттєво переважає дію кожного окремо компоненту - відсутні.

Коротко-, середньо- та довгострокові (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності - 50-100 років) наслідки – негативні наслідки коротко-, середньо- та довгострокові від реалізації Програми відсутні.

Постійні і тимчасові, позитивні і негативні наслідки - негативні наслідки постійного і тимчасового характеру від реалізації заходів Програми відсутні. Позитивні наслідки зазначені вище окремо для компонентів навколишнього, соціального та культурного середовища громади.

Строки виконання програми з 01 січня 2022 по 31 грудня 2024 року. Кумулятивні, синергічні, коротко-, середньо- та довгострокові негативні наслідки внаслідок реалізації ДДП загалом не прогноуються.

7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування

Термін «пом'якшення» відноситься до усунення, зменшення, запобігання або контролю негативних впливів на навколишнє середовище, які можуть виникнути внаслідок реалізації рішень Програми.

Загальні вимоги в галузі охорони навколишнього середовища при розміщенні, проєктуванні, будівництві, введенні у експлуатацію, експлуатації, консервації споруд та інших об'єктів визначені Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища». Цим законом встановлено, що використання природних ресурсів громадянами, підприємствами, установами та організаціями здійснюється з дотриманням обов'язкових екологічних вимог, зокрема:

- раціонального і економного використання природних ресурсів на основі широкого застосування новітніх технологій;здійснення заходів щодо
- запобігання псуванню, забрудненню, виснаженню природних ресурсів, негативному впливу на стан навколишнього природного середовища;
- здійснення заходів щодо відтворення відновлюваних природних ресурсів;

- збереження територій та об'єктів природно-заповідного фонду, а також інших територій, що підлягають особливій охороні тощо.

Програми включає ремонтно-реставраційні роботи на об'єктах культурної спадщини. На стадії подальших стадіях, для кожного окремого об'єкту реставрації проєктами організації будівельного виробництва будуть передбачені відповідні заходи, зокрема:

- при виконанні будівельних робіт застосовувати механізми та обладнання, що відповідають вимогам чинних норм промислової безпеки;

- здійснювати організаційно-господарські, технічні та інші заходи щодо забезпечення виконання вимог, передбачених стандартами та нормативами екологічної безпеки у галузі охорони атмосферного повітря, вживати заходів щодо зменшення обсягів викидів забруднюючих речовин і зменшення впливу фізичних факторів відповідно до вимог ст. 10 Закону України «Про охорону атмосферного повітря»;

- здійснення відповідних організаційних, господарських, технічних, технологічних, архітектурно-будівельних та інших заходів щодо попередження утворення та зниження шуму до рівнів, установлених санітарними нормами, відповідно до вимог ст. 24 Закону України «Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення»;

- з метою попередження додаткового надходження забруднюючих речовин в атмосферне повітря та додаткового шумового навантаження не допускати роботи автотранспорту та будівельних механізмів в режимі холостого ходу;

- зберігання та транспортування будівельних матеріалів та відходів здійснювати способами, що гарантують мінімальний ризик забруднення довкілля;

- не допускати забруднення водного середовища, ґрунтів нафтопродуктами, скидами, відходами тощо;

- забезпечувати повне збирання, належне зберігання та передачу твердих відходів спеціалізованим підприємствам;

- видалення зелених насаджень здійснювати з урахуванням вимог Порядку видалення дерев, кущів, газонів і квітників у населених пунктах, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 01.08.2006 № 1045, Порядку видалення зелених насаджень на території міста Києва до рішення Київської міської ради 27.10.2011 № 384/6600;

- здійснення повноцінної компенсаційної висадки зелених насаджень, які підлягатимуть видаленню згідно з вимогами ст. 28 Закону України «Про благоустрій населених пунктів»;

- при плануванні та виконанні озеленення дотримуватися вимог ДБН Б.2.2-5:2011, Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України, затверджених наказом Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 10.04.2006 № 105 тощо.

8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в якій здійснювалася стратегічна екологічна

оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки)

При дослідженні існуючого стану довкілля та стану здоров'я населення використані дані натурних досліджень, моніторингу стану довкілля, статистична інформація тощо.

При здійсненні СЕО проведено низку оцінок: аналіз контексту планування, аналіз раціональності використання території, аналіз поточного стану довкілля і тенденцій його змін, аналіз стану здоров'я населення та аналіз наслідків при реалізації детального плану території, оцінка альтернативних сценаріїв, оцінка рекомендацій щодо пом'якшення впливу на довкілля, у т. ч. для здоров'я населення, заходів із запобігання несприятливому впливу тощо.

У контексті СЕО Програми з метою розгляду екологічних наслідків проєктних рішень прийнято розгляд «нульової» альтернативи (відхилення Програми від затвердження). Інші альтернативні варіанти, зокрема виконання ремонтно-реставраційних робіт на інших об'єктах культурної спадщини, можливі лише за умови відповідного фінансування.

Для наочності обґрунтування необхідності затвердження передбачених ДДП рішень в таблиці 8.1 представлені основні характеристики ймовірного впливу на стан довкілля, в т.ч. на здоров'я населення за альтернативними варіантами.

Таблиця 8.1 – Характеристика ймовірного впливу в результаті запропонованих ДДП рішень

Компонент довкілля	Ймовірний вплив		Коментарі
	«нульова» альтернатива	Реалізація ДДП	
Клімат	0	0	суттєвого впливу не очікується
Повітряне середовище	0	0	суттєвого впливу не очікується
Водне середовище	1	0	суттєвого впливу не очікується
Геологічне середовище, земельні ресурси	1	+1	+1 – за рахунок заходів із захисту пам'яток та їх найближчого історичного оточення, об'єктів культурної спадщини, традиційного характеру середовища міста, сприяння у недопущенні видачі дозвільної документації з перевищенням висотності забудови в межах охоронних зон пам'яток та безпомилкового визначення категорії особливо цінних земель історико-культурного призначення, їх охорони та збереження
Рослинний світ	0	0	суттєвого впливу не очікується
Тваринний світ	0	0	суттєвого впливу не очікується

Навколишнє соціальне середовище, у т.ч. здоров'я населення	0	+1	+1 – підвищення комфорту життя мешканців столиці
Території з природоохоронним статусом	0	+1	+1 – за рахунок заходів з визначення меж та режимів використання зон охорони пам'яток культурної спадщини міста Києва, їх комплексів та конкретних обмежень господарської діяльності на території таких об'єктів, у тому числі ландшафтних пам'яток та пам'яток садово-паркового мистецтва, які знаходяться на території об'єктів природно-заповідного фонду м. Києва
Транскордонні наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення	0	0	відсутні

Примітка: шкала оцінки в балах: 2 – значний негативний вплив, 1 – помірний негативний вплив на довкілля, 0 – вплив не очікується, +1 – помірний позитивний вплив, +2 – значний позитивний вплив, ? – високий ступінь невизначеності.

Програма спрямована на збереження історичної самобутності та охорони об'єктів культурної спадщини міста Києва, підвищення правової культури у сфері збереження, використання, формування принципів та механізмів столичної пам'яткоохоронної діяльності, охороні та збереженню об'єктів культурної спадщини міста, їх популяризації, а також підвищення ефективності використання бюджетних коштів відповідно до потреб і можливостей бюджету міста Києва. Програма передбачатиме оновлення форм і методів роботи пам'яткоохоронних установ, впровадження заходів, спрямованих на збереження, реставрацію, реабілітацію та пристосування об'єктів культурної спадщини для провадження туристичної діяльності.

Програма як документ державного планування місцевого рівня передбачає такі заходи:

- дослідження історичних будівель з метою збереження історичного середовища (у тому числі пам'яток садово-паркового мистецтва та ландшафтних на території міста Києва), виявлення, наукове дослідження, охорона та збереження об'єктів культурної спадщини м. Києва;

- реставрація та розвиток об'єктів культурної спадщини м. Києва;

- визначення меж та режимів використання зон охорони пам'яток культурної спадщини міста Києва, що забезпечить захист пам'яток та їх найближчого історичного оточення, об'єктів культурної спадщини, традиційного характеру середовища міста, буде сприяти у недопущенні видачі дозвільної документації з перевищенням висотності забудови в межах охоронних зон пам'яток та безпомилковому визначенню категорії особливо цінних земель історико-культурного призначення, їх охороні та збереженню;

- забезпечення консервації, реставрації та музеєфікації предметів археології та пам'яток місцевого значення.

- ревалоризація території ДІАЗ «Стародавній Київ», збереження та популяризація музеєфікованих об'єктів заповідника та інших пам'яток тощо.

Виконання заходів, передбачених Програмою, матиме позитивний вплив на всі складові довкілля, поліпшення загального екологічного та естетичного стану території м. Києва.

Проведення SWOT-аналізу (сильні (S) та слабкі (W) сторони проєкту, можливості (O), що відкриваються при його реалізації, та небезпеки (T), пов'язані з його здійсненням) з урахуванням соціально-економічних та екологічних аспектів дозволить провести комплексний аналіз потенційно можливих позитивних і негативних особливостей проєкту ДДП. Узагальнені результати виконаного SWOT-аналізу представлені у таблиці 8.2.

Таблиця 8.2 – SWOT-аналіз проєкту Програми

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ul style="list-style-type: none"> • вигідне економіко-географічне положення; • високий потенціал економічного розвитку населеного пункту; • включення об'єктів культурної спадщини міста до національних і міжнародних туристичних маршрутів; • сприяння міської влади реалізації соціальних та культурних ініціатив; • наявність кадрового потенціалу; • активність, креативність населення тощо. 	<ul style="list-style-type: none"> • недостатні обсяги фінансування; • хаотична забудова міста та територій об'єктів всесвітньої спадщини, пам'яток культурної спадщини та історико-культурних заповідників • несформовані освітні механізми підвищення рівня державного менеджменту в сфері охорони та збереження культурної спадщини; • недостатній рівень політичної стабільності в країні; • застарілість законодавчої та нормативної бази в багатьох секторах країни і міста.
Можливості	Небезпеки
<ul style="list-style-type: none"> • збереження традиційного історико-містобудівного середовища та об'єктів культурної спадщини міста; • підвищення ролі пам'яток культурної спадщини у створенні позитивного іміджу міста; • формування сприятливого інформаційного поля для охорони об'єктів культурної спадщини; • стимулювання розвитку державно-приватного партнерства у сфері охорони культурної спадщини; • підвищення культурної свідомості населення; • розвиток туристичної сфери; • забезпечення інтересів різних категорій гостей та мешканців міста. 	<ul style="list-style-type: none"> • відсутність чітких механізмів фінансування витрат, спрямованих на поліпшення стану об'єктів культурної спадщини; • негативна тенденція щодо зменшення цінності об'єктів культурної спадщини у порівнянні із економічними цінностями українців; • низький рівень інформованості та культурної свідомості населення; • ймовірність громадської активності, зокрема протестних акцій; • відсутність стимуляції спонсорської та благодійної діяльності у сфері охорони культурної спадщини тощо.

Основні проблеми здійснення СЕО: відсутність або обмежений доступ до розрізнених даних на рівні міста з основних проблемних питань (охорона довкілля, охорона здоров'я тощо) через розділені між собою загальнонаціональних, загальноміських та районних систем збору статистичних даних та даних органів охорони довкілля, охорони здоров'я, інституційні та організаційні труднощі тощо.

Слід зазначити, відповідно до Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування, затверджених наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296, у рамках СЕО не доцільно заглиблюватися в детальну оцінку впливів, яку необхідно виконувати на рівні конкретного об'єкту чи виду планованої діяльності.

9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання ДДП для довкілля, у тому числі для здоров'я населення

Значущі наслідки для довкілля, в тому числі для здоров'я населення, повинні відслідковуватися під час реалізації Програми, зокрема, з метою виявлення непередбачених несприятливих наслідків і вжиття заходів щодо їх усунення.

Моніторинг може бути використаний для:

- порівняння очікуваних і фактичних наслідків, що дає можливість отримати інформацію про реалізацію Програми;
- перевірки дотримання екологічних вимог, встановлених відповідними органами виконавчої влади;
- перевірки того, що Програма виконується відповідно до ухваленого документа, включаючи передбачені заходи із запобігання, скорочення або пом'якшення несприятливих наслідків.

Результати моніторингу мають бути доступними для органів влади та громадськості. Згідно розділу 5 статті 17 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» замовник здійснює моніторинг наслідків виконання документу державного планування для довкілля.

Результати моніторингу замовник оприлюднює на власному офіційному веб-сайті один раз на рік протягом строку дії ДДП та через рік після закінчення такого строку (п. 10 Постанови Кабінету Міністрів України від 16.12.2020 № 1272) та у разі виявлення непередбачених звітом про СЕО негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживає заходів щодо їх усунення.

Для організації моніторингу можуть бути використані існуючі системи моніторингу та інформаційні системи або вони мають бути спеціально удосконалені для цілей СЕО. Для оцінки повноти та якості реалізації програмних заходів виконавчим органом Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) здійснюватиметься щоквартальний моніторинг виконання Програми, що дасть змогу оперативно приймати необхідні управлінські рішення.

Моніторинг базується на розгляді цільових показників та аналізі досягнення запланованих результатів. Індикатори Програми:

- кількість об'єктів культурної спадщини міста Києва, для яких розроблено облікову документацію (од.);
- динаміка кількості об'єктів культурної спадщини міста Києва відносно попереднього звітного (%);
- кількість виявлених нових об'єктів для занесення до Переліку щойно виявлених об'єктів культурної спадщини з подальшим їх поданням до включення до Державного реєстру нерухомих пам'яток України (од.);
- кількість розробленої пам'ятко-охоронної документації з визначенням територій, меж та режимів зон охорони об'єктів культурної спадщини (од.);
- кількість розроблених програм із залучення грантів, благодійних коштів та інвестицій (од.).

Система запропонованих цільових індикаторів включає екологічні індикатори та індикатори здоров'я населення:

- індекс забруднення атмосфери (ІЗА розраховується як сума поділених на ГДК середніх концентрацій забруднювальних речовин. Згідно існуючих методів оцінки рівень забруднення вважається низьким, якщо ІЗА нижче 5,0, підвищеним – при ІЗА від 5,0 до 7,0, високим – при ІЗА від 7,0 до 14,0, дуже високим – при ІЗА рівним 14,0 та більше);
- обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення, тонн/рік;
- загальний обсяг утворення відходів, тонн/рік;
- обсяг утворення твердих побутових відходів, тонн/рік;
- обсяг споживання води, м³/рік;
- обсяг утворення стічних вод, м³/рік;
- відношення кількості висаджених зелених насаджень до кількості видалених насаджень.

10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення

Транскордонні наслідки відсутні.

11. Резюме нетехнічного характеру інформації, розраховане на широку аудиторію

Метою Програми є створення умов для збереження історичної самобутності та охорона об'єктів культурної спадщини міста Києва, підвищення правової культури у сфері збереження, використання, формування принципів та механізмів столичної пам'яткоохоронної діяльності, охорона та збереження об'єктів культурної спадщини міста, їх популяризація. Строки виконання з 01 січня 2022 по 31 грудня 2024 року.

Програма як документ державного планування місцевого рівня передбачає такі заходи:

- дослідження історичних будівель з метою збереження історичного середовища (у тому числі пам'яток садово-паркового мистецтва та ландшафтних на території міста Києва), виявлення, наукове дослідження, охорона та збереження об'єктів культурної спадщини м. Києва;

- реставрація та розвиток об'єктів культурної спадщини м. Києва;

- визначення меж та режимів використання зон охорони пам'яток культурної спадщини міста Києва, що забезпечить захист пам'яток та їх найближчого історичного оточення, об'єктів культурної спадщини, традиційного характеру середовища міста, буде сприяти у недопущенні видачі дозвільної документації з перевищенням висотності забудови в межах охоронних зон пам'яток та безпомилковому визначенню категорії особливо цінних земель історико-культурного призначення, їх охороні та збереженню;

- забезпечення консервації, реставрації та музеєфікації предметів археології та пам'яток місцевого значення.

- ревалоризація території ДІАЗ «Стародавній Київ», збереження та популяризація музеєфікованих об'єктів заповідника та інших пам'яток тощо.

Ймовірні наслідки реалізації Програми:

а) для довкілля, у тому числі для здоров'я населення

атмосферне повітря (Програма не передбачає виконання заходів, реалізація яких призведе до негативного впливу на атмосферне повітря);

водні ресурси (Програма не передбачає виконання заходів, реалізація яких призведе до негативного впливу на водні ресурси);

земельні ресурси (негативні наслідки не очікуються; навпаки, виконання передбачених заходів забезпечить захист пам'яток та їх найближчого історичного оточення, об'єктів культурної спадщини, традиційного характеру середовища міста, буде сприяти у недопущенні видачі дозвільної документації з перевищенням висотності забудови в межах охоронних зон пам'яток та безпомилковому визначенню категорії особливо цінних земель історико-культурного призначення, їх охороні та збереженню);

рослинний та тваринний світ, біорізноманіття (в Програмі не передбачається реалізація завдань, які можуть призвести до негативного впливу на біорізноманіття);

культурна спадщина (реалізація Програми не призведе до негативного впливу на наявні об'єкти історико-культурної спадщини. Більше того, виконання передбачених заходів забезпечить приведення пам'яток до автентичного, задовільного технічного та експлуатаційного стану, забезпечить захист пам'яток та їх найближчого історичного оточення, об'єктів культурної спадщини, традиційного характеру середовища міста, буде сприяти у недопущенні видачі дозвільної документації з перевищенням висотності забудови в межах охоронних зон пам'яток та безпомилковому

визначенню категорії особливо цінних земель історико-культурного призначення, їх охороні та збереженню);

- наслідки для здоров'я населення (орієнтовно прогнозуються позитивні наслідки, так як Програма спрямована на підвищення комфорту життя мешканців столиці, та на запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків для здоров'я населення);

б) для територій з природоохоронним статусом (передбачено заходи з визначення меж та режимів використання зон охорони пам'яток культурної спадщини міста Києва, їх комплексів та конкретних обмежень господарської діяльності на території таких об'єктів, у тому числі ландшафтних пам'яток та пам'яток садово-паркового мистецтва, які знаходяться на території об'єктів природно-заповідного фонду м. Києва).

в) транскордонні наслідки – не прогнозуються.

Програма спрямована на збереження історичної самобутності та охорони об'єктів культурної спадщини міста Києва, підвищення правової культури у сфері збереження, використання, формування принципів та механізмів столичної пам'яткоохоронної діяльності, охороні та збереженню об'єктів культурної спадщини міста, їх популяризації, а також підвищення ефективності використання бюджетних коштів відповідно до потреб і можливостей бюджету міста Києва. Програма передбачатиме оновлення форм і методів роботи пам'яткоохоронних установ, впровадження заходів, спрямованих на збереження, реставрацію, реабілітацію та пристосування об'єктів культурної спадщини для провадження туристичної діяльності.

12. Використана література

1. Атлас міграцій птахів України (складений за даними кільцювання). – К.: Інститут зоології ім. І.І.Шмальгаузена НАН України, Український центр кільцювання птахів, 2016. – 63 с.
2. Багацька Т.С. Вищі судинні рослини рекреаційних зон м. Києва / Т.С. Багацька // Інтродукція рослин. – 2014, № 3. – С. 31 – 37.
3. Борисова О.В. Водна стратегія міста Києва 2018 – 2025 рр. / О.В.Борисова, В.І.Вишневецький, Г.М.Цветкова та ін. – К.: 2018. – 124 с.
4. Боймен Р. Мій рік у Києві. Міські спостереження за птахами у Східній Європі/ Р. Боймен // Птах. – 2009. – № 3.
5. Василенко І.А. Урбоекологія / І.А. Василенко, О.А. Півоваров, І.М. Трус, А.В. Іванченко – Дніпро: Акцент ПП, 2017. – 309 с.
6. Вплив транспорту на екологію міста. Аналіз та стратегії для України. – Х.: Міські реформи, 2016. – 24 с.
7. Врублевська О.О. Навчальний посібник з дисципліни «Клімат України та прикладні аспекти його використання»/ О.О. Врублевська, Г.П. Катеруша. – Одеса: ОДЕКУ, 2012. – 180 с.

8. ДСТУ-Н Б В.1.1-27:2010 «Будівельна кліматологія». – К.: Мінрегіонбуд України, 2011. – 123 с.
9. Екологічний паспорт. Місто Київ. – К.: 2018. – 119 с.
10. Екологічний паспорт. Місто Київ. – К.: 2019. – 129 с.
11. Заклади охорони здоров'я та захворюваність населення України у 2017 році: статистичний збірник. – К.: Державна служба статистики України, 2018. – 109 с.
12. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення», Відомості Верховної Ради (ВВР), 1994, № 27, ст.218.
13. Закон України «Про охорону атмосферного повітря», ВВР, 2001, № 48, ст.252.
14. Закон України «Про охорону земель», ВВР, 2003, № 39, ст.349.
15. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку», Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 16, ст.138.
16. Захворюваність та смертність населення м. Києва за 2011 – 2015 роки: статистичний збірник. – К.: Головне управління статистики у м. Києві, 2016. – 8 с.
17. Захворюваність та смертність населення міста Києва у 2012 – 2016 роках: статистичний збірник. – К.: Головне управління статистики у м. Києві, 2016. – 9 с.
18. Мацюра О. В. Розвиток концепції цілісних ареалів птахів: аналіз міграційних шляхів / О. В. Мацюра, П. І. Горлов, М. В. Мацюра // Біологічний вісник. – 2012. – № 1. – с. 102 – 116.
19. Писанец Е. М. Амфибии Украины (справочник-определитель земноводных Украины и сопредельных территорий) / Е.М. Писанец – Киев: Зоологический музей ННПМ НАН Украины, 2007. — 312 с.
20. Порядок здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення/ Постанова Кабінету Міністрів України від 16.12.2020 № 1272.
21. Про затвердження Методики роздільного збирання побутових відходів/ Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 01.08.2011 № 133.
22. Про затвердження методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування / Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 №296.
23. Протокол про стратегічну екологічну оцінку до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті /ратифіковано Законом України № 562-VIII від 01.07.2015.
24. Семерной В.П. Санитарная гидробиология: Учеб. пособие по гидробиологии. 2- е изд., перераб. и доп. /В.П. Семерной. – Яросл. гос. ун-т. Ярославль, 2002. – 147 с.
25. Слюсарев А.О. Біологія: Навч.пос. / А.О. Слюсарев, О.В. Самсонов, В.М.Мухін та ін. – К.: Вища школа, 2005. – 622 с.

26. Стан підземних вод України, щорічник – Київ: Державна служба геології та надр України, Державне науково-виробниче підприємство «Державний інформаційний геологічний фонд України», 2019. – 131 с.
27. Стратегія розвитку міста Кисва до 2025 року (нова редакція) – К.: Виконавчий орган Київської міської ради (Київська міська державна адміністрація), 2017. – 144 с.

Заступник директора Департаменту
охорони культурної спадщини

Ірина ЧЕРНЕНКО

Головний спеціаліст
відділу охорони об'єктів
культурної спадщини

Людмила ВОЛОШИНА